SPEIDEREN

MEDLEMSBLAD FOR NORGES SPEIDERFORBUND #3.2019

Eventyrere på tur

DE KULESTE TURENE FÅR DU I SPEIDEREN!

INNHOLD

FLOKK OG KOLONI

Hva er kart? ..... s 10
Går det an å grave tvers gjennom jorda? ..... s 12
Ta et merke: Juleglede Flokk og Tropp ..... s 14
Miniportrett ..... s 15
Patruljedyret: Bjørn ..... s 16

TROPP

Ta et merke: Kart og kompass. s 20
World Scout Jamboree ..... s 22
Bli ekspert: Livreddende førstehjelp ..... s 29
Adventskalender Tropp ..... s 32
Lag julegaver til å spise opp! s 34
Fire speidere: Hva ville du gjort hvis du var miljøvernminister? ..... s 35
Regnskogen i Brasil: Hva skjer, og hvorfor? ..... s 36
Historien om vaksinen ..... s 38
Prøv ut på patruljemøtet: Usynlig blekk ..... s 41

ROVERLAG

Reisebrev fra Arendalsuka ... s 48
Rovere til tjeneste: Vi gjør en juleinnsats ..... s 49
Rovere i farta: Den røde pil Rover Moot 1949 ..... s 50
Instainspirasjon ..... s 54
Explorer Belt ..... s 55
Brekurs og Brecamp ..... s 56

LEDER

Overgangen fra en enhet til den neste ..... s 60
Motivasjon: Hva gir deg påfyll som leder? ..... s 62
Landsleir Agenda 2021 ..... s 64
Førstehjelp i speideren ..... s 66

FASTE SPALTER

Kortnytt ..... s 3
Premiequiz ..... s 21
Peffens hjørne ..... s 28
Pondus og Påsan ..... s 40
Portrett ..... s 44
Heder & ære ..... s 67

F-1

Hva er dette?
Bokstaven og tallet viser hvilket *mål* i programmerkene saken passer til. Merkene og målene finner du i loggbøkene og i Speiderbasen.

LEDER

REDAKTØR: KIRVIL KAASA

En verdifull gave

Vi er inne i den tiden på året hvor vi er opptatt av å tenne lys for å gjøre det hyggelig rundt oss og skape god stemning. Og vi tenker mye på å gi: Hvilke gaver skal vi gi bort til jul? Når må vi sende pakkene i posten for at de skal komme fram i tide? Blir onkel Gunnar glad for vottene? Vil Sunniva heller ha penger enn et par ski? Omtanke for andre er en av de viktigste egenskapene våre. Evnen bor i oss alle sammen og blir liksom finpusset til jul. Det er en god anledning til å øve seg på å gi.

Noe av det vi alle trenger mest, enten vi har ski eller penger eller ingen ting på ønskelista, er anerkjennelse og omsorg. Ikke bare til jul, men hele året. Å gi et stort smil, en god klem, en oppriktig kompliment, en hjelpende hånd og tid og oppmerksomhet, kan gjøre en stor forskjell i et annet menneskes liv. Verdien er ofte mye større enn det vi forstår, og uten at det koster noe særlig mer enn omtanke.

Vær raus med omtanken, og husk også å ta imot fra andre – de fleste liker godt å gjøre en forskjell.

God lesing og god jul!

Speiderhilsen
Kirvil Kaasa
ansvarlig redaktør

ALLTID BEREDT

Besøksadresse:
St. Olavsgate 25, 0166 Oslo
Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30
E-post: nsf@speiding.no
www.speiding.no

TRYKT I NORGE NO-145

SPEIDEREN er kortreist, miljøvennlig og produseres på bærekraftig vis. Papiret er fra en av de mest miljøvennlige papirfabrikkene i Sverige. SPEIDEREN trykkes på et svanemerket trykkeri på Aurskog før bladet sendes direkte til deg. Trykt i Norge og trygt for deg som medlem i Norges speiderforbund.

Ansvarlig redaktør: Kirvil Kaasa
Design: Speider-sport
Forsidefoto: Arne Asmervik Qvindesland
Trykk: 07 Media
Opplag: 17 013
Redaksjonen avsluttet: 24.10.2019
Generalsekretær: Knut Harald Ulland
Speidersjef: Håvard Djupvik
Bidragsytere: Ksenia Sazonova

Redaksjonen:
Alexander Vestrum
Carl-Frederic Salicath
Christian Sangereid
Eilif Tanberg
Hanne Kristine Lybekk
Marie Lynne Skjæggestad
Regine Skogmo Grøtte

KORTNYTT

TEKST: ALEXANDER VESTRUM OG KIRVIL KAASA

FOTO: MARIA KVERNEMO • GLÅMDALEN

Koselig med drypping på teltduken

Det var vått vær da friluftsarrangementet på Puttara i Kongsvinger ble arrangert i september, skriver avisa Glåmdalen.

– Drypping på teltduken er bare koselig, det! Det har jo ikke vært kaldt, sier den 15-årige speideren **Bjørn Mastad** (til venstre på bildet).

Han var en av 17 speidere og andre som overnattet i telt. Under arrangementet ble det også servert mat som elever på kokkelinja hadde laget, og de som ville, fikk prøve seg på felling av raier. ❖

FOTO: TROND ARVID ALUND • PORSGRUNNS DAGBLAD

Speidermann funnet igjen

Takket være sosiale medier, fant familien Lawrence i Porsgrunn igjen katten sin, som heter Speidermann og er fem år. Den ble borte under et uvær i august, ifølge Porsgrunn Dagblad. I ei gruppe for området Grønli, Flåtten, Stridsklev og omegn fikk familien tips om at katten kunne være litt lengre ned i boligfeltet enn der de bor. Etter rundt ei uke fant Anette Lawrence ham i høyt gress.

– Han kjente meg heldigvis igjen og kom løpende bort til meg. Da måtte jeg felle en tåre, sier hun. ❖

Kan låne speiderhuset gratis til bursdagsfest

De som ikke har råd til å betale leia, får nå låne speiderhuset i Elverum gratis til bursdagsfest, skriver avisa Østlendingen.

– Det er mange som har dårlig råd. Jeg har lest at det er rundt 400 barn i Elverum som defineres som fattige, og det forteller at det er et behov for et slikt tilbud, sier Nils Richard Melby.

Normal leiepris er 500 kroner. Årlig holdes det 15 til 20 barnebursdager i speiderhuset. ❖

FOTO: NILS HENNING VESPESTAD • ØSTLENDINGEN

FOTO: CATO PETTERSEN

Fikset akebakken før vinteren

– Speiderne er bare helt fantastiske, sier Cato Pettersen. Han er administrator for Facebook-siden Skaubanens venner, som jobber for den populære akebakken i Eidsvoll i Akershus. Ifølge Romerikes Blad hadde høstens regn laget et stort hull i bakken. Cato tok initiativ til en dugnad for å fikse det. Han vil skryte ekstra av innsatsen 3. Eidsvoll speidergruppe la ned.

– Det er takket være dem at det er så fint der nå. Og så har kommunen gjort en innsats, da. Nå kan snøen egentlig bare komme, sier Cato Pettersen. ❖

Tips oss

Her presenterer vi notiser om små og store speiderhendelser. Fortell oss hva du driver med! Har dere vært på en tur litt utenom det vanlige? Kanskje dere har gjort noe som er blitt lagt merke til i lokalsamfunnet? Send bilde og en kort tekst til SPEIDEREN, så kanskje det havner i bladet: kk@speiding.no

Speidere over Folgefonna

– Det var ekstra rart å gå rundt som om det var vinter midt på sommeren, sier **Celina Harestad Solvang** (14) fra Tananger i Rogaland.

Hun var en av 33 speidere og sju ledere som var på tur på isbreen Folgefonna i Hardanger, skriver Solabladet. Turen var i regi av Utvalg for fjellspeiding (UFFS) i Vesterlen krets, og åpen for 9.- og 10.-klassinger. ❖

FOTO: ARNE ASMERVIK QVINDESLAND

FOTO: PRIVAT

Kreativt samarbeid

Aud Solveig Eiken Nødtvedt (16) fra Moldespeiderne liker å skape ting med hendene. Som et prosjekt i kunst og håndverk på skolen har hun laget en NSF-variant av speiderkofta for KFUK-KFUM-speiderne. Grafisk designer og KM-speider Helene Moe Slinning har designet KM-speiderkofta: – Jeg har fått mange forespørsler om den finnes med NSF-speiderlilje. Så kom en hyggelig e-post fra Aud Solveig. Vi ble enige om at det er gøy å kunne tilby mønsteret til NSF-speidere, og jeg har hjulpet henne å digitalisere diagrammet hun har laget og legge det inn i mønsteret, forteller Helene. Oppskriften og mønsteret finner du i Speiderbasen. ❖

FOTO: TONE FALKENHAUG

Lillesand-speiderne inviterer til turer

– Vi tror at friluftsliv er en fin arena for integrering. Å gå på tur sammen fremmer språklæring og kulturutveksling. Det sier gruppeleder Tone Falkenhaug til avisa Lillesandsposten. Hun og speiderne i Lillesand er veldig stolte av det nye integreringsprosjektet, som går ut på å invitere barn fra innvandrerfamilier til turer i skog og mark. På den første turen fikk deltakerne fra Eritrea, Syria og Irak oppleve en skikkelig speidertur, med bålkos, grilling av pølser, leirbålsleker og -rop. De har planlagt flere turer, og vil blant annet utveksle oppskrifter på bålmat, slik at også de norske speiderkokkene får nye ideer til turmenyen. Prosjektet er støttet av Gjensidigestiftelsen. ❖

FOTO: ROAR THORSEN • KRAGERØ BLAD VESTMAR

Hytta malt med egenkokt maling

Da speiderhytta Hovstølen i Kragerø skulle få ny maling, falt speidernes valg på en hjemmekokt blanding. Det består av vann, rugmel, jernvitriol, fargepigment, salt, kokt linolje og litt Zalo, som kokes og påføres varm, skriver Kragerø Blad Vestmar.

– Slik maling fås ferdigblandet i enkelte butikker, og i disse miljøtider er det på alle måter et godt alternativ, siden dagens såkalte vannbaserte maling egentlig er laget på plast, forklarer Ole Ugland, som bisto sannidalspeiderne under framstillingen. ❖

Elvestuen takket speiderne for turen

Miljø- og klimaminister Ola Elvestuen ønsket å sove ute under Natt i naturen tidligere i høst. Det fikset speiderne fra 1. Ås i Follo krets.

– Vi reiste inn til Sognsvann i Oslo fredag kveld, og lørdag ettermiddag sto det en leir klar for å ta imot statsråden og ledelsen i Norsk Friluftsliv, uttaler speiderne til Ås Avis.

Og Ola Elvestuen ble fornøyd.

– Takk til Norsk Friluftsliv og 1. Ås speidergruppe for fantastisk vertskap under Natt i naturen! Vi hadde mange gode samtaler om miljø og naturglede rundt bålet. Det er viktig for meg å støtte tiltak som Friluftslivets Uke, som sprer friluftsglede! Vi må sammen ta vare på naturen, skriver han på Facebook. Under oppholdet ble klimaministeren og speider **Arin Olsen Svebak** intervjuet direkte på TV 2. ❖

FOTO: SNORRE TØNSET • KLD

Froland-speiderne utforsket Danmark

14 speidere fra Froland MSK speidergruppe gjorde seg kjent i nabolandet på sykkel i sommer, og hadde fine, varme dager med lange etapper, og med gode bademuligheter. Det gjør godt å hive seg i sjøen når gradestokken viser over 30 grader! Utgangspunktet for selve syklingen var Fredrikshavn, og en av etappene gikk via ferge til den lille øya Læsø i Kattegat.

Noen få uhell kommer en ikke unna på en slik leir, men punkterte dekk ble lappet og blodige nær ble plastret. Speiderne var beredt på slikt, og da den siste dagen kom, var de også tidlig oppe og hadde pakket sammen før regnet pøste ned. ❖

FOTO: GEIR STORNES

FOTO: WENCHE GRØNÅS

Leir ved kjøpesenter

– Vi har rigget oss til med en speiderleir, og det er første gang vi er på asfalt. Det er uvant for oss, forteller Hege Divon.

Hun og resten av Vestby-speiderne i Follo krets slo opp leir ved Vestby storsenter i august, skriver Vestby Avis. Målet var å rekruttere. Speiderne lærte bort fram førstehjelp, saging, spikking, livlinekasting, pil og bue og båltenning. Gruppa har i dag 100 speidere og tar gjerne imot flere. ❖

#nattinaturen på Ølberg

1. Sola speidergruppe arrangerte åpen dag med aktiviteter og mulighet for overnatting under Friluftslivets Uke. Kraftig vind opp i 13 m/s ga noen utfordringer da speiderne skulle slå opp teltene, men de holdt godt gjennom både sterk vind og en kraftig regnbøye på natta. Om kvelden var det leirbål som speiderne hadde ansvaret for.

– Neste morgen våknet vi til blå himmel og sol, og jeg fikk høre at alle ungene hadde snakket om de kjekke leirbålsaktivitetene da de la seg, forteller troppsleder Inghild Ross-Molnes. – Ungene koste seg rundt bålet og spiste rester av marshmallows og pinnebrød før foreldrene stod opp. ❖

FOTO: INGHILD MARGRETHE ROSS-MOLNES

FOTO: PRIVAT

Magiske leiropplevelser for engelske speidere

Sithney Green Rangers fra Cornwall i England (speiderjenter mellom 14 og 18 år) og lederne deres er kjempefornøyde med leiren de hadde på NSFs leirsted Tredalen på Hvaler i august: – Været var nydelig og vi badet masse i sjøen. Det var fantastisk å være midt ute i naturen, og så fint og fredelig, forteller leder Janet Crooks.

Speiderne fikk også med seg mye annet. – Vi tok bussen inn til Fredrikstad, reiste en tur til Gøteborg med tog, og vi besøkte Oslo. Dessuten hadde vi en super båttur rundt i skjærgården på Hvaler. Overalt ble vi møtt med smil og gjestfrihet – slikt blir det magiske leirminner av! Dessverre møtte vi ingen norske speidere, siden skoleferien deres var over da vi var i Norge. ❖

Speiderstrikk for speidersaken

Neste sommer har Olave Baden-Powell Society (OB-PS) sin internasjonale samling i Bergen. OB-PS er støtteforeningen til WAGGGS, jentenes verdensforbund.

Klimautfordringer er et av temaene for samlingen. Leder for Cicero senter for klimaforskning Kristin Halvorsen og polfarer og eventyrer Liv Arnesen er blant dem som bidrar med foredrag.

– Samlingen er samme helg som NM i speiding, så deltakerne vil få se norsk speiding på nært hold, forteller OB-PS-medlem Kari Saxrud Gundelsby fra hovedkomiteen for samlingen.

– Vi planlegger å selge strikkede produkter til inntekt for WAGGGS i forbindelse med arrangementet, legger hun til.

– Er du glad i å strikke, eller kjenner noen som gjerne strikker, finner du mønster til votter og grytekluter med speidermotiv hvis du søker på speiderstrikk på nett.

OB-PS
Bergen 2020

FOTO: ØYSTEIN NORDBY

Med båten Kyrre i internasjonal regatta

1. Isegran Sjø speidergruppe fra Fredrikstad deltok i sommer med sjøspeiderbåten Kyrre på The Tall Ships' Races fra Aalborg til Fredrikstad som eneste norske sjøspeiderbåt. – Kort oppsummert var det to uker stappfulle av gode opplevelser og moro. En av speiderne våre vant til og med pris som regattaen yngste skipper! The Tall Ships' Races er en internasjonal regatta for seilskip. Minst halvparten av mannskapet på hvert skip må være mellom 15 og 25 år og uten tidligere seileerfaring. ❖

÷ 40 %

Introtilbud gjelder kun ut året.

BARN ~~499,~~ 420,–

Tuftes speidergenser i ull
Dette er vår aller varmeste og deiligste ullgenser. Den er laget av en blanding av tykk og varm lammeull spunnet sammen med myk bambusviskose og modalfibre for styrke. Klør ikke!

BARN ~~399,~~ 240,–
VOKSEN ~~699,~~ 420,–

Tuftes speidertrøye
Dette er en ulltrøye som passer til både full fart ute og til litt kjølige dager på kontoret eller hjemme. Laget i Bambull, som er et materiale med bambusviskose på innsiden og superfin merinoull på utsiden. Da blir det garantert myyykt og varmt, helt uten å klø.

BARN ~~599,~~ 360,–
VOKSEN ~~1399,~~ 840,–

Tuftes speiderbukse
Denne er helt perfekt for turer på fjellet, og i skog og mark. Den er laget i økologisk bomull, og er like komfortabel som den er bærekraftig. Forsterket på rumpe, knær og nederst ved foten.

BARN ~~399,~~ 240,–
VOKSEN ~~699,~~ 420,–

Tuftes speiderlongs
Denne ullbuksa passer under boblebuksa ute, til litt kjølige dager på skolebenken eller rundt legobordet hjemme. Laget i kløfri Bambull.

Foto Frederick Kihle / Tufte

SPEIDERNES NYE KLÆR

Sammen med Tufte og Norges speiderforbund har vi laget den nye kolleksjonen til speiderne. Den er satt sammen av skikkelige klær som tåler utelek og en aktiv hverdag. Klærne er laget av miljøvennlige råmaterialer som ull, bambus og økologisk bomull. Og prisene er veldig gode!

Kolleksjonen er mye større. Se alt her:

Mål:
F-2

BLI EKSPERT

TEKST: EILIF TANBERG I **ILLUSTRASJONER:** ISTOCK

Tips:
Det er også mulig å gjemme flere skatter på området!

Lag skattekart og gå på skattejakt!

Aktivitetsforslag for småspeidermøte!

Finn fram trebein, øyelapp og sverd! Lag en ekte skattejakt – akkurat som en sjørøver.

Dere trenger:

- To grupper med minst to personer hver, altså til sammen minst fire.
- To ark
- Skrive- og tegnesaker
- Et passende område: skog, park, hage, bakgård (jo større, jo vanskeligere!)
- Ca. en til to timer (avhengig av område og antall skatter)
- To skatter, minst. Den kan for eksempel være en kiste eller en boks med godteri eller frukt.
- Kanskje en voksen til å hjelpe dere litt.

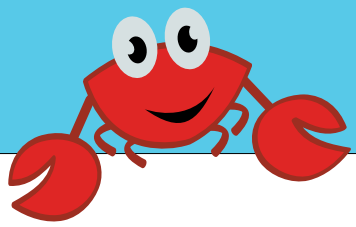
Slik gjør dere:

1. De to gruppene gjemmer eller graver ned hver sin skatt på et lurt sted på området. Pass på at den andre gruppa ikke ser hvor!
2. Begge gruppene lager hvert sitt kart over området. Bruk gjerne «ekte» kartsymboler og farger – for eksempel blått for vann, firkant for hus, rød strek for vei osv.
3. Marker hvor skatten befinner seg med en stor X.
4. Gruppene bytter kart.
5. Jakten begynner! Ved hjelp av «motstanderens» kart, må gruppa finne den skjulte skatten.

   Tips: prøv å orientere kartet – det vil si å få kartet til å ligge helt likt som området rundt. Få for eksempel retningen til en vei i kartet til å stemme med retningen i virkeligheten.

6. Skatten er funnet!
   Blir det sjørøverfest?

«Ja, det var vi som røvet skatten,
på den spanske gull-fregatten
som ble tatt i femten-atten,
vest for Mogador!»

SJØRØVERVISE, THORBJØRN EGNER

Tips hvis du vil gjøre kartet til et EKTE sjørøverkart:

- Rull det sammen
- Gjør det litt krøllete
- Tegn et dødninghode i hjørnet
- Lag noen flekker på kartet
- Bruk en lighter eller flammen fra et stearinlys til å svi kantene av arket (bare sammen med en voksen!)

TIL JORDENS INDRE OG OPP I KINA

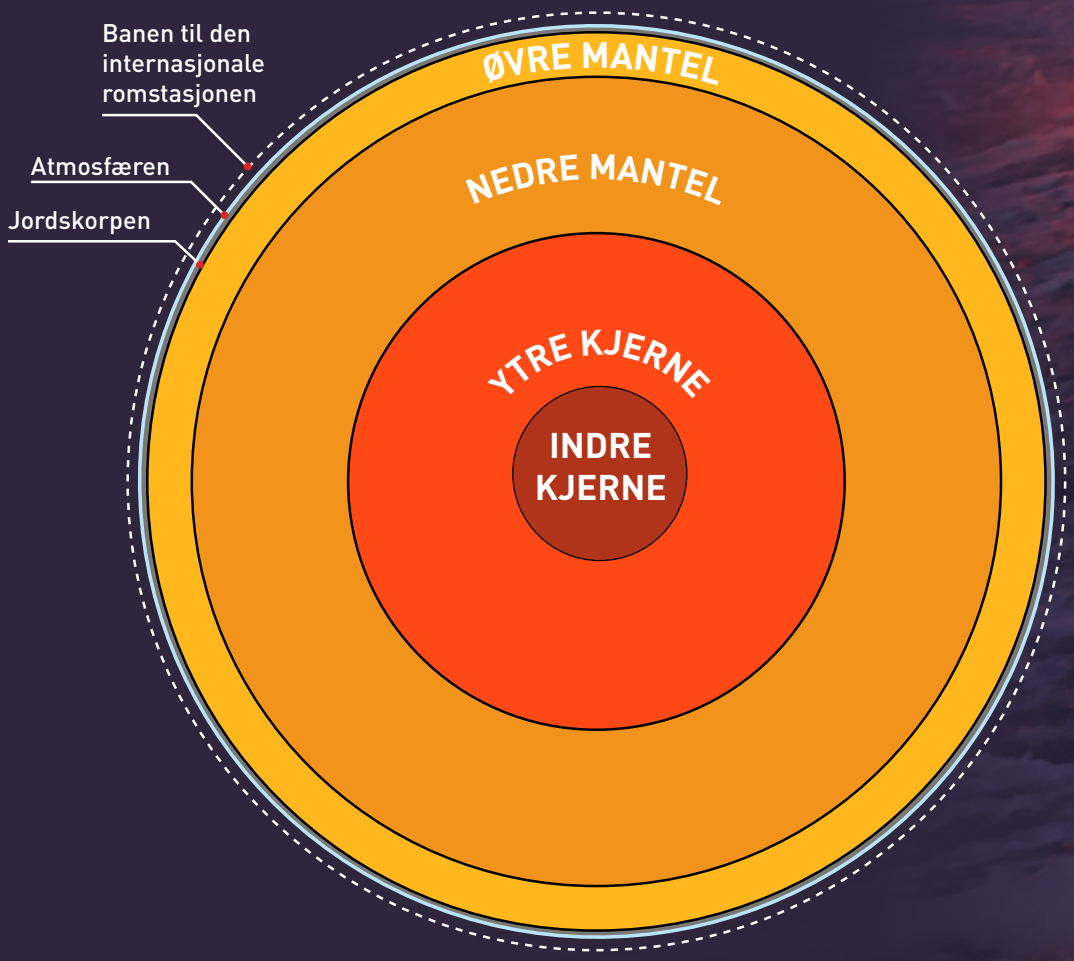
BLI EKSPERT

TEKST: CARL-FREDERIC SALICATH | **FOTO:** MARC SZEGLAT

Har du noen gang gravd et hull i bakken, sett det bli dypere og dypere og lurt på hva som skjer om du graver videre? Hvor ender du opp om du **graver tvers gjennom jorda?** I Kina?

Det er lettere å reise oppover enn nedover. Mennesker har reist til baksiden av Månen, men det dypeste vi har gravd er litt over 12 000 meter. Vanlige passasjerfly kan altså fly høyere over bakken enn dybden til det dypeste hullet på jorda.

HVOR LANG TID TAR DET?

Om du skal grave deg gjennom jordkloden, bør du ha bedre verktøy enn en spade. Graver du to meter om dagen, tar det deg seks millioner år! Jorden er ca. 12 742 km fra den ene siden til den andre. Selv med store tunnelmaskiner, ville det ta over 75 000 år å komme gjennom.

IKKE GRAV FOR LANGT

Så, er det mulig å grave gjennom jordkloden? Det enkle svaret er nei. Jo lengre ned du graver, desto varmere blir det. De dypeste gruvene bruker kjøleanlegg for å holde temperaturen nede, og uten kjøling ville du kokt.

Om du klarte å beskyttelse deg mot varmen, ville du likevel ikke overlevd lengre ned enn til fem kilometer fordi luften du trenger for å puste blir giftig. Luft får høyere trykk etterhvert som du kommer dypere, og oksygenet i lufta blir giftig under et visst trykk. Om du vil til Kina, er det med andre ord best å reise rundt jorda – ikke gjennom den.

IKKE SÆRLIG HYGGELIG

Jordas indre er ikke et hyggelig sted å være. Under jordskorpa finner vi flytende bergarter. Steinen er flytende fordi temperaturen er over 1 000 grader der. Om du brøt gjennom jordskorpa med en spade, ville spaden smeltet.

Den flytende delen av jorda kalles mantelen. Varmen her kommer fra radioaktive mineraler og varme som er igjen fra da planeten vår ble dannet for rundt 4,4 milliarder år siden.

Jordskorpa vi bor på ligger oppå denne flytende, varme massen. Du visste kanskje at de store kontinentene flytter litt på seg? Mantelen er hele tiden i bevegelse, og vi tror det er det som gjør at kontinentene ikke ligger helt stille.

Inne i midten av jordkloden finner vi kjernen. Hva den består av, kan man ikke vite. Det er ikke akkurat lett å reise dit for å se etter. Vi er ganske sikre på at kjernen består av jern og litt nikkel, at den indre kjernen er fast, men at den er omgitt av en ytre, flytende, kjerne.

En teori går ut på at det er denne ytre kjernen som driver jordas magnetfelt. Magnetfeltet sørger blant annet for at stråling fra verdensrommet ikke når ned til oss, men lyser opp himmelen som nordlys og sørlys (det samme som nordlys, men over Sydpolen). Magnetfeltet gjør også at kompass kan vise retningen mot nord.

ANTIPODER

Sett at du kunne grave gjennom jorden, hvor ville du havnet? Nesten uansett hvor du graver fra i Norge, havner du i Sørishavet sør-øst for New Zealand. Der er det ikke mye sjanse for å treffe land. Reiser du derimot til Svalbard, drar opp på isbreen Åsgårdfonna og begynner å grave, vil du nå Roosevelt Island i Antarktis.

Steder som ligger på hver sin side av jorda kalles «antipoder». Kina og Argentina er antipoder til hverandre, så skal du grave deg til Kina, må du reise til Sør-Amerika først. Det finnes også et sted som heter Antipode-øya. Den heter det fordi den ligger nesten tvers gjennom jorda for London. ❖

TA ET MERKE

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** MARKUS SPISKE

Mål:
L-5, S-12,
V-7

Juleglede

Hva er det beste med juletida, synes du?

Det nærmer seg advent og jul. Årets siste uker er ofte travle for både voksne og barn. Det er mye en skal være med på, forberede og gjøre!

SKIKKELIG JUL?

Mange tenker slik: – Det blir ikke skikkelig jul, hvis ikke ... Det kan handle om mye forskjellig, både om gaver vi gir og får, om mat og godterier vi gleder oss til, filmer vi vil se, musikk vi hører hvert år, eller andre ting som skaper julestemning.

Hva er julestemning? Det kommer helt an på hvem du spør, men uansett er det noe som gjør at vi får en god følelse inni oss.

Jula blir kanskje ikke alltid som vi håper. Noe uventet eller trist kan skje. Vonde ting kan bli ekstra vanskelige når det er jul. Da kan det være vanskelig å finne julestemningen.

SAMMEN OM JULEGLEDEN

En ting som er fint, er at vi kan hjelpe hverandre med å skape den gode følelsen. Det trenger ikke være så mye som skal til, verken dyre gaver, flotte reiser, eller noe annet som koster mye penger. Viktigst er å være sammen og gjøre noe som er hyggelig.

Mange hjelper til med å lage jul og julestemning for mennesker de ikke kjenner. Speidergrupper og andre sørger for julemat, gaver og noen å være sammen med for dem som kanskje ikke har så lett for å finne fram til julestemningen selv. Mange sier at det er dét som gir dem julestemning. Les mer om det på sidene 32–33.

Det mest magiske med jul, er kanskje ikke julenissen, men følelsen du kan kjenne på når du gjør noe hyggelig for andre.

Julegleden!

SLIK TAR DU MERKET JULEGLEDE:

1. Finn ut hva du gleder deg til med jul. Lag familiens liste over ting dere ønsker å gjøre i desember.
2. Vær med på å snakke om hva fattigdom er og hvorfor noen er fattige. Tenk over hvordan det kan påvirke juletiden.
3. Delta i forberedelser til juleutdeling, juleservering eller liknende hos en frivillig organisasjon.
4. Snakk med en frivillig fra en organisasjon som arbeider med å spre juleglede. Lag en tegneserie om juleglede eller om noe organisasjonen gjør for andre når det er jul.
5. Bruk minst én time i desember på å lage julestemning hjemme. Du kan for eksempel lage julepynt, skrive julekort, eller pynte til jul.

Se egne merkekrav for troppen i Speiderbasen. ❖

DETTE ER MEG

TEKST: MARIE LYNNE SKJÆGGESTAD I **FOTO:** PRIVAT

Mmm ... pizza eller taco, fordi det er godt, da, knæsje smaker!

Martin Ingvaldsen, 12 år, fra Husøy sjø speidergruppe, vil redde torsken, og er nøye med å fore patruljebarna.

Hva er favorittmaten din?
– Mmm ... pizza eller taco, fordi det er godt, da, knæsje smaker!

Hvilket dyr ville du vært, og hvorfor?
– En hund, fordi den viser mye mer følelser og får kontakt med mennesker, og er ikke et vilt dyr. Men bikkjemat er ikke noe godt, men de har noen andre smaksløker en meg.

Hva ville du laget hvis du skulle finne opp noe smart som speidere kan bruke?
– Et sugerør som man kan presse inn i frukt, f.eks. et eple, og som man kan suge ut all safta med.

Hva er ditt beste speiderminne?
– Speidertoktet med gruppa mi, Husøy Sjø speidergruppe. Da seila vi nedover svenskekysten. Vi bada hele tiden. Jeg liker å være på sjøen.

Hva må du alltid ha med i sekken på tur?
– Må være noe mat, da, ekstra hansker, tørre klær, kompass og kniv har du jo i beltet. En minibar er gull å ha hvis du blir sulten, eller en nøttepose for å fore patruljebarna.

Hvordan er en skikkelig god venn?
– En venn som backer deg når du er deppa og i visse andre situasjoner, og som du kan kødde med iblant, og som tåler en spøk, hehe.

Hva er det beste med å være speider?
– At du lærer ting som kommer til nytte, for eksempel båtregler og naturkunnskap.

Hva ville du gjort hvis du var statsminister for en dag?
– Fått større fellingskvote på sel, og skyte mere skarv, for å redde torsken. Og så ville jeg ha utryddet ulven, fordi den er med på å ødelegge økosystemet. Ulven tar mye vilt, og det er nesten ikke mer vilt igjen på utsatte steder.

Hvilken farge har tannbørsten din?
– Gul og hvit.

Hvis du skulle funnet opp et nytt dyr, hva ville det vært?
– En flyvende hund, det hadde vært kult!

Er du mellom 6 og 16 år? Vil du være med i «Dette er meg»?

Svar kort på spørsmålene i denne saken og send svarene, navnet ditt og et bilde av deg selv til kk@speiding.no. Kanskje du kan lese om deg selv i neste utgave av SPEIDEREN!

Blir du valgt ut, tar vi kontakt med deg før publisering. Er du under 15 år, kommer vi også til å spørre en av foreldrene dine om det er greit at tekst og bilde kommer på trykk. Husk at det ikke er sikkert at bidraget ditt kommer på trykk, selv om du sender inn!

TEKST: CHRISTIAN SANGEREID
FOTO: NATURFOTOGRAF ROGER BRENDHAGEN

Den store bjørnen ser jo ut som en stor brun sjokoladebamsemums!

Bamsemums i skogen

DEN ER IKKE FARLIG, BARE MAN GÅR VARLIG

I sangen «Bjørnen sover», synger vi «Den er ikke farlig, bare man går varlig». Det stemmer! Bjørnen spiser ikke mennesker og er ikke farlig for oss, hvis vi lar den være i fred. Hvis bjørnen føler seg truet, kan den angripe mennesker for å forsvare seg. Da nytter det ikke å løpe av gårde i full fart, eller klatre opp i et tre. Bjørner er nemlig flinke til å både løpe, svømme og klatre i trær. Den kan faktisk løpe like fort som en bil kjører (60 km/t).

Det er veldig sjelden vi treffer på bjørn ute i naturen. Bjørnen er sky og har ikke lyst å møte oss mennesker. Som oftest kan den lukte oss lenge før vi ser den – og stikker av. Det er veldig få bjørner i Norge,faktisk bare rundt 160 stykker. I Sverige er det over 3 300 bjørner!

Skulle du likevel se en bjørn, er det viktig å være rolig, og trekke seg bort.

ET LITE EKORN?

En mammabjørn får en til fire bjørnunger på en gang. Bjørnen er det største rovdyret i Norge, men en nyfødt bjørnunge er like stor som et ekorn og har nesten ikke pels. Etter tre måneder har den blitt like stor som en liten hund, bare ved å drikke bjørnemelk av mammaen sin.

BJØRNEN SOVER I SITT LUNE HI

Om høsten går bjørnen i hi, hvor den sover seg gjennom hele vinteren og frem til snøen forsvinner, faktisk over et halvt år (6–7 måneder). Når den våkner på våren, er den skrubbsulten og trenger mye mat. Da jakter den helst på store dyr som hjort, elgkalver, reinkalver og sauer. På høsten spiser den gjerne nærings-rike blåbær, krekling og tyttebær.

BJØRNEN ER UTRYDNINGSTRUET

Den norske bjørnebestanden ble utryddet i det forrige århundre. Bestanden i dag består av bjørner som har vandret fra Sverige. Bjørnebestanden i Norge regnes som sterkt truet og kan stå i fare for å bli utryddet, så det er viktig å ta vare på bjørnen. ❖

Mål:
S-6

HODEBRY & VITSER

TEKST: KIRVIL KAASA | **FOTO:** BENTE SELJESTOKKEN

Mål: S-6

Nøtteliten er en søt liten fyr, men ekornet er nok ikke så uskyldig som det ser ut ... Test deg selv eller noen du kjenner: **Hva er sant og hva er bare tull?**

Hopp og sprett og tjo og hei!

Fleip eller fakta

- Ekorn kan **klatre fortere** i trær enn de kan løpe på bakken.
- Den buskete halen bruker ekornet til å **holde balansen** og til å holde varmen med, som en liten dyne rundt seg.
- Om vinteren ligger ekornet **i dvale** og sover, slik bjørnen gjør.
- Ekorn samler nøtter og annen mat og gjemmer den på forskjellige steder, men er ganske **dårlig til å huske** hvor matlagrene er.
- Ekornet kan grave hull i bakken og late som om det gjemmer nøtter der. Det gjør ekornet for å **lure andre dyr** til å tro at matlageret er der.
- Hvis ekornet får muligheten, forsyner det seg gjerne med **fugleegg og fugleunger** også.
- Et ekorn som finner mye mat, kan veie opptil **én kilo**.
- Ekornet kan hoppe **7–8 meter** for å komme seg fra ett tre til et annet.
- Når ekornet sitter stille og spiser, kan det vifte med halen sin for å **skremme bort andre** som vil ta maten. For eksempel skjærer og kråker.

Riktige svar finner du på side 42.

Hjelp ekornet med å finne nøtta

– Pappa, kan jeg få låne en hakke?
– Hva skal du bruke den til?
– Hakke peiling!

Hhihihi!

– Vet du hva du får hvis du krysser et piggsvin med en slange?
– Nei?
– Piggtråd!

Hvem slenger seg fra tre til tre og er livsfarlig?
En ape med motorsag.

Hahahahehehehihihi!

– Har du snakket med han naboen din som er elektriker i det siste?
– Nei, vi har nok mistet kontakten.

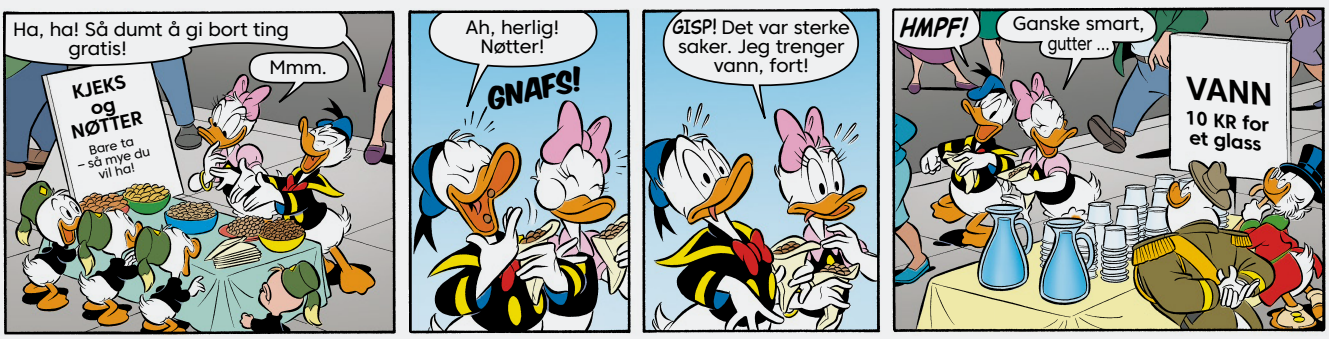
Haha!

Tegneserier

Vitsene er fra boka Vitseløve 2

TEKST: KIRVIL KAASA

For å ta merket Kart og kompass, skal du gjøre dette:

- Følge et enkelt kart over et avgrenset, kjent område. Du kan for eksempel bruke et kart over stedet du bor på, eller et kart over en park.
- Delta på en skattejakt hvor du følger et skattekart.
- Kjenne de fire himmelretningene og kunne peke dem ut ved hjelp av kompass eller tegn i naturen.

Kart og kompass

Mål: F-2, 7

Det er gøy å kunne lese kart! Gå ut og øv deg, og lær å bruke både kart og kompass. Gjerne ved å gå på skattejakt.

Det er skikkelig lurt å kunne lese kart! Da kan vi lettere finne fram på et sted, selv om vi ikke er kjent der fra før. Kartet er en slags tegning av et område. På de fleste kart bruker vi ikke bilder eller tegninger, men symboler og farger. Hvis vi vet hva de betyr, er det enklere å forstå hva kartet skal vise oss.

Noen symboler er lette å forstå, som at en blå flekk viser vann eller sjø. Andre kan være litt vanskeligere å gjette hva er. En tynn, rød strek er en vei. En sort prikk er en stor stein. Men du trenger ikke lære alle symbolene og fargene på én gang.

Lær deg å bruke kartet

Gå en tur med et turkart på et sted du allerede er kjent. Det er en god ide å gå sammen med en som har brukt kart før. Se dere godt rundt: Er det kanskje en bekk i nærheten? Kan dere finne den igjen på kartet og se hvor den kommer fra? Hva betyr en svart firkant på kartet?

Øst, vest, nord og sør

Det er også nyttig å kunne de fire himmelretningene. For å finne ut hva som er nord, kan vi bruke et kompass. Kompassnåla, den røde pilen som snurrer rundt når vi beveger kompasset, peker alltid nordover hvis vi holder kompasset flatt. Vet du hvorfor det er slik? Hva skjer hvis vi holder en kraftig magnet inntil kompasset?

Maurene vet

Tegn i naturen, og andre ting, kan si oss noe om himmelretningene: Sola står opp i øst og går ned i vest. Midt på dagen står sola i sør. Maurene bruker ikke kompass, men de bygger ofte maurtua slik at den vender mot sør. Da får maurene mest mulig varme fra sola. Kirker er ofte bygget slik at kirkedøra vender mot vest. Sjekk med et kompass om det stemmer der du bor! ❖

Premiequiz

Mål: K-3

Hvor stor er en nyfødt bjørnunge?

- ◯ Som en bamsemums.
- ◯ Som en voksen katt.
- ◯ Som et ekorn.

Hvilken farge blir det på mintdropsene i oppskriften?

- ◯ Grønn
- ◯ Hvit
- ◯ Brun

Hva kan Martin fra Husøy sjø speidergruppe tenke seg å finne opp?

- ◯ En pizza som holder seg lenge fersk og varm i sekken på speidertur.
- ◯ En båt som lett kan bygges om til et fly.
- ◯ Et sugerør som man kan suge ut saften rett fra en frukt med.

Hva syntes speider Celina var rart da hun var på Folgefonna?

- ◯ At det var som vinter der, enda det var midt på sommeren.
- ◯ At hun ble solbrent, selv om det var overskyet.
- ◯ At isen på breen ikke var like glatt som isen på en skøytebane.

Hvor stor del av dyre- og planteartene på jordkloden finnes i regnskogene?

- ◯ Omtrent 10 %.
- ◯ Omtrent 30 %.
- ◯ Omtrent halvparten.

Hva betyr det latinske ordet vaccina?

- ◯ Smitte
- ◯ Sprøyte
- ◯ Kukopper

Finn rett svar i bladet!

Vinnere av premier fra Speider-sport i SPEIDEREN nr. 2/18: **Amelia Szafranska** fra 3. Eidsvoll speidergruppe vant Exped Mega Pillow oppblåsbar pute til tur og leir, **Johannes Skaarer-Heen** fra Rakkestad speidergruppe vant Mammut First Aid Kit Light førstehjelpssett, **Aurora Mouritsen** fra Moldespeiderne og **Johannes Emilian Kvitvik** fra 6. Narvik speidergruppe vant hver sin turmatboks Speiderpakke/ Light My Fire.

Neste gang kan det være du som får en flott premie fra Speider-sport!

Svarfrist: 6. januar

Vinn

eller

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr./sted: .....

Telefonnummer: .....

E-post: .....

Hvis jeg vinner, vil jeg helst ha

◯ Speiderboka ◯ Silva Scout Hodelykt

KLIPP UT, ELLER KOPIER SIDEN, OG SEND DEN TIL:
Norges speiderforbund, Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo. Merk konvolutten med SPEIDEREN

DU KAN OGSÅ SENDE SVARSIDEN PÅ E-POST:
kk@speiding.no
Skriv SPEIDEREN i emnefeltet

FOTO: ANDERS MYHR NIELSEN

Verdensspeiderleir!

«Unlock a new world», sa arrangørene – "Be a key" sa de rundt 600 norske deltakerne som deltok på verdens største speidereventyr i West Virginia, USA, i sommer sammen med 43 000 andre.

RD HALL
KEY

World Scout Jamboree 2019 ga fantastiske opplevelser, uutslettelige minner og venner for livet fra fjern og nær.

"On the day of the closing ceremony, I was riding the bus from Echo to the Summit, sitting right next to me was an American scout and a Norwegian Scout, we spent the ride talking about some of the issues we had seen and how we had solved them, as well as some memories from the WSJ in Japan.

After we left the bus and I started walking to the stadium, the Norwegian Scout came to me again and asked me if I knew the story behind their badge, and then she showed me the key. Each member of the Norway contingent had a badge and a key, and they were meant to give it to someone who they thought was a "key" person, or one who was an example.

She gave it to me and told me that I was a key. I have been to six WSJ, and, by far, this is one of the most touching moments in my life and still brings me joy."

– **Leonardo C. Ocampo**
Nederlandsk deltaker

FANMÅN.

Enda mer jamboree!

Er du mellom 14 og 18 år neste sommer, det vil si født mellom 26. juli 2002 og 31. desember 2006, kan du bli med på European Jamboree i Polen. Er du eldre, finnes det muligheter for å være med som en av flere ledere for de norske speiderne, eller delta i leirens International Service Team (IST).

For første gang siden 2005 samles speidere til europeisk jamboree. Det skjer på Sobieszewo, et kystområde med variert natur, inkludert skoger, innsjøer, kanaler og strender. Hele området er omgitt av elva Vistula og av havet, slik at det danner en øy. Sobieszewo ligger 15 km fra Gdansk.
Leirstart er 27. juli, og så følger 10 dager med leireventyr. Leirprogrammet er fullpakket av varierte og morsomme aktiviteter, hvor friluftsliv, samfunnsengasjement og nye opplevelser er viktige stikkord. Den norske kontingenten vil bestå av deltakere fra Norges speiderforbund og Norges KFUK-KFUM-speidere. Leirdeltakerne betaler kr 12 500 for leir og reise t/r mellom Oslo og leiren, eller Torp/Sandefjord og leiren. Ledere og IST betaler kr 10 500.

Les mer om leiren på arrangementssiden på speiding.no. Fristen for å melde seg på eller søke om å bli med som leder eller en del av IST, er 2. januar 2020.

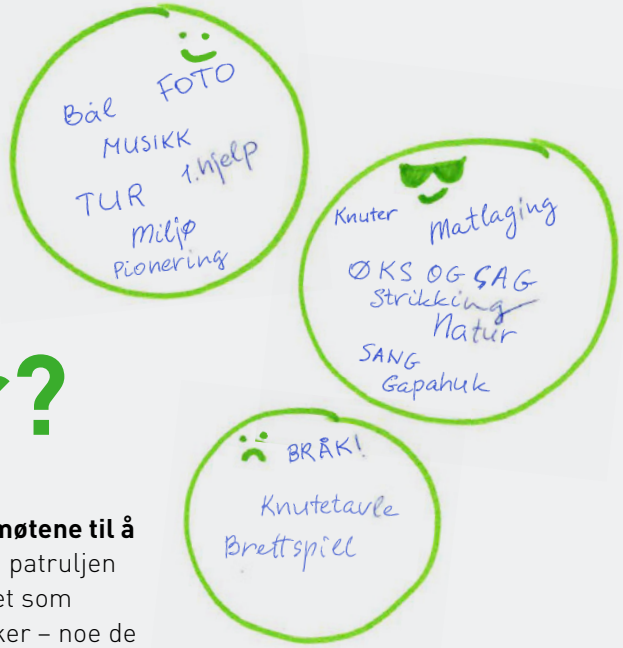
En stor takk til alle i den norske kontingenten for en eventyrlig speideropplevelse! Sammen med 43 000 speidere fra 150 land har vi skapt minner og opplevelser som vi tar med oss resten av livet. La oss bruke dette til å inspirere og utvikle speidingen her hjemme!

– **Peik Næsje**, leder for den norske kontingenten ❖

EUROPEAN JAMBOREE 2020®
POLSKA

TEKST OG ILLUSTRASJON: KSENIA SAZONOVA

Ny patrulje – nye aktiviteter?

Speideråret er godt i gang, og dere har sannsynligvis fått noen nye i patruljen. Kanskje er hele patruljen helt ny? Det kan være litt vanskelig å finne på spennende aktiviteter til patruljemøtene når dere ikke kjenner hverandre så godt. Her får du som er peff to gode tips.

› **Bruk tid på patruljemøtene til å bli bedre kjent**. Alle i patruljen planlegger en aktivitet som handler om noe de liker – noe de andre i patruljen kan få prøve seg på. Hvis en av dere liker geocaching, kan hele patruljen prøve å finne cacher i nærmiljøet. Hvis en går på dans, liker å trene hunden sin, eller er god til å spille gitar, kan de andre få prøve seg på det samme selv. La alle som vil få vise noe de liker å drive med til de andre. Dere rekker nok ikke alt på ett møte. Bruk flere!

› **Snakk om hva dere har lyst til å gjøre i patruljen deres.** Begynn med å tegne tre store sirkler på et ark – se bildet. Så skriver hver av dere aktiviteter i dem slik:

FØRSTE SIRKEL:
Noe jeg vil gjøre eller lære mer om på patruljemøtene eller patruljeturene.

ANDRE SIRKEL:
Noe jeg er god til og kan lære de andre om. Det kan være noe i speideren eller andre aktiviteter og hobbyer.

TREDJE SIRKEL:
Noe jeg ikke vil gjøre eller lære mer om. Kommer dere ikke på noe, er det helt greit.

Den første sirkelen gir idéer til planen for patruljemøter, som bål (se tegningen). I den andre sirkelen kan det også være noe dere vil gjøre. Her ser dere at det er noen som vil lage bål, og noen som er flinke til matlaging. Hva med å lage mat på bål på et patruljemøte? Er noe dere har lyst til å gjøre, men som dere ikke kan selv, kan det være nødvendig å få noen til å hjelpe dere. Kanskje dere kan spørre en rover?
Til slutt ser dere på den tredje sirkelen: Er det noe som mange i patruljen ikke har lyst til å gjøre? I eksempelet er det det å lage knutetavler. Speiderne er kanskje gode på knuter allerede, og vil heller drive med pionering.

Lykke til med å finne aktiviteter til patruljen!

PEFFENS HJØRNE

– gir deg svar på mye av det du lurer på som peff. Send gjerne spørsmål og forslag til ting du vil lese om i Peffens hjørne til: ks@speiding.no

TEKST: KIRVIL KAASA
FOTO: WENCHE GRØNÅS OG STIFTELSEN NORSK LUFTAMBULANSE

Mål: F-11, 12

Å redde liv

Kan du gi livreddende førstehjelp?

Det er noe alle bør lære seg. Det er smart å øve, og så kan du få god hjelp av en app.

Mats Callisen jobber for Stiftelsen Norsk Luftambulanse. Han er fagutvikler utvikling og beredskap.

– Kan du forklare litt nærmere hva du jobber med?

– Jeg jobber med ulike prosjekter sammen med andre. Spesielt med prosjekter som forskningsavdelingen vår setter i gang. Jeg synes det er spennende og inspirerende å jobbe med noe som er til nytte for Norges befolkning.

– Et eksempel på det, er slagambulansen, som jeg er med på å drifte i Østfold. Slagambulansen har utstyr som gjør at vi kan behandle pasienten for blodpropp i hjernen, før vi kommer fram til sykehuset.

NÅR TIDEN TELLER FOR MILLIONER AV CELLER

Hvert år får ca. 12 000 her i landet hjerneslag. Det vil si at det plutselig skjer noe i hjernen som gjør at hjernecellene ikke får oksygen. Det kan være en blodpropp eller en blødning. Da betyr tiden alt.

– For hvert minutt som går uten at blodsirkulasjonen i hjernen kommer i gang igjen, dør cirka to millioner hjerneceller. Den som får hjerneslag, kan dø av det, eller få alvorlige skader, for eksempel bli lam i deler av kroppen, eller miste evnen til å snakke. Når hjerneceller dør, lager ikke kroppen vår nye. Derfor er det om å gjøre å få hjelp raskt.

– Hva er livreddende førstehjelp?

– Det er den første hjelpen vi kan gi når noen blir alvorlig skadet eller plutselig alvorlig syk. Det viktigste er å gjøre noe! Overraskende mange står og ser på når noen skader seg eller er blitt bevisstløs. Tenk A–B–C og gjør noe! Se mer om A–B–C på side 30.

Er du kanskje alene og kjenner deg litt usikker, kan du få god hjelp hvis du ringer 113 eller bruker Hjelp 113-appen. Last den ned på telefonen din hvis du ikke allerede har gjort det. Det koster ingen ting.

HJELP 113-APPEN SPARER TID

Appen sparer tid og gir AMK (Akuttmedisinsk kommunikasjonssentral) informasjon om hvor du er med én gang. Du trenger ikke forklare det, eller være redd for at den du snakker

med ikke forstår forklaringen din. Er du på et ulykkessted, og ikke vet akkurat hvor det er, vet appen det med én gang.

Du får også snakke med noen som kan hjelpe deg med å gi den nødvendige førstehjelpen til ambulansen kommer, men det er lurt å lære seg det viktigste og øve på det, så er du alltid beredt!

– Hva er viktigst å kunne?

– Alle bør selvfølgelig lære seg hjerte-lungeredning (HLR), og å se etter tegnene på om noen puster eller ikke. Det er også viktig å kunne kontrollere en kraftig blødning, for eksempel hvordan du kan bruke et belte for å stramme til rundt et bein som blør, så den som er skadet ikke mister mye blod.

– Kan barn også gi livreddende førstehjelp?

– Barn kan klare mye! Hvis de trykker på 113-appen, klarer barn fint å gjøre det de får beskjed om fra en operatør hos AMK. Jeg har flere ganger opplevd at barn har gitt god førstehjelp, de må bare lære det!

– Å kontakte 113 ikke er farlig. Du får snakke med noen som kan hjelpe deg med å gi førstehjelp. Ring heller én gang for mye enn én for lite – ingen blir sinte på deg!

KAN DU TELLE, KAN DU LÆRE HLR

– Er det vanskelig?

– Nei, det er ikke vanskelig! Du må kunne telle og klare holde en viss rytme. Men øver du på hjerte-lunge-redning en halvtime to ganger i året, vet du hva du skal gjøre. Det som kan være vanskelig, er å finne ut om pasienten puster eller ikke. Er du usikker, start med hjerte-lungeredning.

– Du trenger ikke prøve å finne ut om en som ikke puster har puls. Hvis personen ikke puster, vil hjertet snart stoppe å slå, hvis ikke det allerede har gjort det.

IKKE VÆR REDD FOR Å GJØRE NOE GALT

– Du risikerer ikke å gjøre noe galt når du gir hjerte-lunge-redning, selv om personen ikke trenger det. Kanskje kan du komme til å brekke et ribbein på den du skal hjelpe, men da våkner jo personen. Mange gruer seg, eller tør ikke gi hjerte-lungered-ning, men da kan det faktisk skje at du lar personen ligge og dø. Man trenger ikke være lege eller sykepleier for å klare dette. Vanlige mennesker kan gjøre veldig mye, men det er viktig å øve!

– Hvordan øver man best på dette?

– Gjerne i grupper på 15-20 stykker. En speiderleder eller en annen som kan hjerte-lungered-ning viser hvordan det gjøres på en dokke som er laget for å trene på det. Så er det bare for alle å øve seg. Jeg anbefaler at første gang man lærer livreddende førstehjelp, bør opplæringen ledes av en førstehjelpsinstruktør.

– Noen kan synes det er litt ekkelt å gi munn-til-munn, har du tips til dem?

– Det finnes egne munnbind som det går an å bruke. De kommer i en liten pakke som man for eksempel kan feste på et nøkkelknippe.

– Hvis du absolutt ikke vil gi munn-til-munn, hvis det for eksempel er mye slim, gørr og blod, så gi hjertekompresjoner, det hjelper også. Hvis dere er flere, få en annen til å holde haka på pasienten oppe, så luftveiene er åpne. ❖

TENK A–B–C!

A står for Air, luft på engelsk: Sørg for frie luftveier. – Det er direkte livreddende. Etter bare ett minutt uten å kunne puste, er man faktisk i ferd med å dø. Løft haken, sjekk om det sitter noe i halsen som hindrer luft å komme ned i lungene.

B står for Breath, altså pust:
– Sjekk om personen puster.
– Hvis den som er skadet eller bevisstløs puster, legg personen i sideleie. Hvis hun eller han ikke puster, er det veldig viktig å ringe 113, eller, enda bedre, bruk Hjelp 113-appen. Den har reddet mange liv allerede. Sett telefonen på høyttaler og start med hjerte-lungeredning

C står for Circulation, eller blodsirkulasjon. – Det er viktig å legge merke til om en person har blodsirkulasjon, men om du er usikker, så start hjerte-lunge-redning. Hvis du ser at det er store blødninger etter skader, så er det nødvendig å sørge for å få stoppet disse.

Marthe Hellum (18) fra Charlottenlund speidergruppe var bare syv år gammel da hun ga **livsviktig førstehjelp** til moren sin. Det hadde hun øvd på sammen med foreldrene.

FOTO: INGRID U. SÆTER

Marthe passer på at beverne hun er leder for øver på førstehjelp. Her er Marthe pasient.

Reddet moren med førstehjelp

– Mamma var gravid, og jeg visste hun kunne bli svimmel og besvime av lavt blodtrykk, altså at det blir for lite blod til hjernen. Jeg og søsteren min satt og spiste kveldsmat i andre etasje da vi hørte et smell fra underetasjen. Mamma hadde falt ned trappa. Hun hadde slått hodet sitt mot en kommode og lå bevisstløs på gulvet. Pappa var ikke hjemme da det skjedde.

Jentene ble veldig forskrekket, men de visste godt hva de skulle gjøre: – Foreldrene våre har vært med i Røde Kors hjelpekorps siden jeg var bitteliten. De lærte oss førstehjelp da vi var veldig små, og vi hadde øvd på førstehjelpsdokker. Vi la mamma i sideleie og passet på at hun hadde frie luftveier. Så ringte vi pappa, som kontaktet 113.

Moren kom raskt til sykehuset, der hun måtte være i to dager før hun fikk komme hjem. Heldigvis gikk det bra, både med henne og med barnet i magen, takket være at Marthe og lillesøster hadde trent på hva de skulle gjøre.

– Som speider og som hjelpekorpser vet jeg hvor viktig det er å kunne og å øve på førstehjelp jevnlig, sier Marthe. – Ulykker skjer, faktisk ganske ofte, og man kan fort blir stresset eller urolig om det skulle hende noe. Da er det viktig å være sikker på hva du skal gjøre. Kanskje er det et knivkutt eller en brannskade på tur, eller kanskje du kommer over en bevisstløs person. Man vet aldri, men som speider skal du være alltid beredt, og da må du kunne førstehjelp. ❖

TEKST: HANNE KRISTINE LYBEKK

Lag jul for andre og for deg selv

Du kan starte hjemme hos deg selv. Ofte er det foreldrene som lager adventskalenderne, eller kjøper fra butikken. Det tar ofte mye tid og penger. Kanskje du kan hjelpe til med å lage en aktivitetskalender som hele familien kan ha glede av?

FOTO: MARKUS SPISKE

24 FORSLAG TIL INNHOLD I EN GLEDELIG ADVENTSKALENDER

Skriv hyggelige og morsomme «oppdrag» på små lapper, ett til hver dag i desember, og pakk dem inn slik du vil:

- Lag og gi bort julekort.
- Dra på julegateåpning.
- Inviter naboen på gløgg.
- Skriv ønskelister.
- Juleverksted: Lag julepynt eller noe annet fint
- Pynt hjemme med det dere har.
- Bakekveld! Kanskje invitere en venn eller flere?
- Smil og si hei til en du ikke kjenner så godt.
- Gi bort leker, bøker eller spill du ikke bruker til en bruktbutikk/ flyktningmottak/ julegaveinnsamling.
- I kveld er det barna som legger de voksne!
- Bak lussekatter (til Lucia-dagen)
- Se en fin julefilm sammen.
- Lån en julebok på biblioteket.
- Planlegg kostymer til å gå julebukk i romjula.
- Handledag. Alle i familien drar til byen og handler julegaver.
- Finn fram varmt tøy og termoser: Spis middag ute i skogen!
- Hogg juletre sammen.
- Lag en julekrans av naturmaterialer.
- Lag julestjerner til vinduene.
- Overrask noen med ... (kjærlighet på pinne, kaker eller annet)
- Spill brettspill i kveld!
- Dra på ski/skøytetur.
- Lag og sett ut grøt til nissen.
- Gå en kveldstur med lommelykt

Du kan for eksempel rulle sammen hver lapp og knyte sløyfe rundt, lage små konvolutter, henge opp lappene med klesklyper på en snor, eller bruke små fyrstikkesker som du pynter til å ha dem i.

Mål:
L-5, S-12,
V-7

« Den største gleden du kan ha, det er å gjøre andre glad», heter det.

Det er mye sant i det!

GI GLEDE OG VARME TIL FLERE

Når nettene blir lengre og kulda setter inn, er det eventyrlig å gå i opplyste julegater. Før jul er det mye å glede seg til. Det kan være at hele familien samles, pynting av treet, den gode maten, gavene du får, eller noe annet. Dessverre er det ikke alle som gleder seg like mye, fordi de ikke har det så greit. Ved å spre glede kan du gjøre juletiden enklere for dem som har det vanskelig. Samtidig kan du ta merket Juleglede – se side 14.

«Vi må rett og slett være opptatt av å glede noen, være oppmerksom på, invitere noen på for eksempel pepperkakebaking eller i et juleselskap. Eller sende en hilsen, være en god venn og ha tid til hverandre.»

- Elin Westby Herikstad, Frelsesarmeen.

Å GRUE SEG TIL JUL

Ensomhet blant både barn og voksne, og at julen koster for mye, er det Frelsesarmeen opplever som to av de viktigste grunnene til at noen gruer seg til desember. Det koster å kjøpe gaver, mat og andre ting. Det er ikke alle familier som har mulighet til å spare til disse ekstra utgiftene.

Noen opplever å miste noen de er glad i, eller har syke familiemedlemmer som gjør juletiden ekstra tung. Julen er noe vi "burde" glede oss til, derfor kan det være ekstra vanskelig når du føler at du ikke klarer det.

HJELPE NOEN DU IKKE KJENNER

Her er noe du kan bidra med, og som kan gjøre en stor forskjell: Bruk fantasien din og spre varme på en måte som du liker!

Frelsesarmeen – og flere andre – har arrangementer og utdeling av mat og gaver mange steder i landet. Vil du og familien din bidra, kan dere ta kontakt med dem der dere bor og høre om de trenger hjelp. Rundt jul trenger de vakter ved julegrytene sine, som er deres største innsamling gjennom året. Du kan gå inn på frelsesarmeen.no og se hvor den nærmeste gryta befinner seg i desember.

Hvis dere vil utforske flere muligheter til å hjelpe, sjekk ut Frivillighetsportalen frivillig.no med søkeordet "Jul".
Ha en fin førjulstid!

«Det aller viktigste vi kan gjøre, er å bry oss om hverandre og gjøre det vi kan for å skape et godt og inkluderende samfunn.»

- Elin Westby Herikstad, Frelsesarmeen. ❖

FOTO: LUKAS LANGROCK

TEKST OG FOTO: MARIE LYNNE SKJÆGGESTAD

Mål:
K-7, L-5

Lag julegaver til å spise opp

De fineste og beste gavene å gi bort kan du lage selv. *Husk å provesmake litt, da!*

Cornflakessnadder

cirka 10 stykker

Du trenger:
4 spiseskjeer lys sirup
100 g lys kokesjokolade
65 g Cornflakes
50 g smør

Smelt alle ingrediensene utenom cornflakesen i en bolle over vannbad.

Vannbad lager du ved å ha kokende vann i en liten kjele og plassere en dyp tallerken eller bolle over som lokk. Ha smør, sjokolade og sirup i tallerkenen. Dampen varmer opp tallerkenen, slik at sjokoladen og smøret smelter.

Rør inn Cornflakes og fordel snadderet i muffinsformer. La dem stivne i kjøleskap i én time. Oppbevar cornflakessnadderet kjølig.

Marengs - cirka 10 stykker

Du trenger:
2 eggehviter
1 dl sukker

Forvarm stekeovnen til 110 grader. Pisk eggehvitene stive, og ha deretter oppi en spiseskje sukker av gangen mens du pisker videre. Lag spiseskjestore marengstopper på et brett med bakepapir. Stek midt i ovnen i cirka én time.

Mintdrops - cirka 50 stykker

Du trenger:
500 g melis
1,2–1,5 dl kremfløte
et par dråper grønn konditorfarge
et par dråper mintessens

Bland alt sammen til en fast masse. Kjevle den ut til en 5 mm tykk leiv. Kutt ut små rundinger med for eksempel en liten pepperkakeform eller et eggeglass. Legg konfekten til tørk en stund før du pakker den pent inn.

Pass godt på når du bruker ovn, kokeplate og vannbad.

Tips til innpakking:

Bruk servietter, cellofan, gamle esker, syltetøyglass, en kopp eller gaveposer for å pakke inn godsakene inn. Pynt med hyssing, gavebånd, litt julepynt, hjemmelagde kort eller en kvist fra skogen.

BLI EKSPERT

TEKST: MARIE LYNNE SKJÆGGESTAD
FOTO: SNORRE TØNSET • KLD

Hva ville DU gjort hvis du var klima- og miljøminister?

Klima- og miljøminister Ola Elvestuen har i høst vært på overnattingstur sammen med speidere (se Kortnytt, side). I jobben sin har han mange klima- og miljøsaker å ta tak i. Hvilke er de viktigste? Her er råd til minister Ola fra fire speidere.

Stella Houge, 12 år (rosa genser) og **Stella Tveit**, 13 år,
2. Kristiansand FSK speidergruppe:

– Vi ville satset på fornybar energi, fått flere el-billadere, gjort bensin dyrere og kollektivtransporten billigere.

Andreas Kant, 12 år,
Løten speidergruppe:

– Jeg vil at flere skal kjøre el-bil og sykle i stedet for å kjøre. Og at vi ikke skal kaste så mye søppel i naturen, og legge til rette for bedre søppelsortering for private og det offentlige. Det ville jeg gjort hvis jeg var miljøminister.

Estelle Müller, 13 år,
Strand Jørpeland Speidergruppe:

– Hvis jeg hadde vært miljøminister, hadde jeg gjort kollektivtrafikk billigere, fordi det blir dyrere og dyrere, og da blir det billigere å ta egen bil! El-sparkesykler er blitt et problem i større byer. Folk blir kjørt på og færre tør å gå på fortau fordi de er redde for å bli påkjørt! Da er det bedre å bruke beina!

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** REGNSKOGFONDET

Regnskogen er hjemmet til brølapen. Når den ikke holder øredøvende brølkonserter, tar den det heeelt med ro i trærne.

Når regnskogen brenner

Det var nok mange som ble overrasket da det kom nyheter om at regnskogen i Amazonas sto i brann i sommer.

Husker du hvordan det brant kraftig i regnskogen i Brasil for noen måneder siden? I høst har det brent mindre, men det kan skje igjen.

Gaute Johansson Gaarder jobber i Regnskogfondet og forklarer hvorfor en regnskog kan brenne og hva det betyr for dyr, planter og klimaet på jorda.

Hva skjer i Amazonas-regnskogen og hvorfor?

– Det har brent mye i Amazonas i år. Det er ikke uvanlig at det

Å bade er gøy! Barna her er chewonger, en bitteliten urfolksgruppe som lever i regnskogen i Malaysia.

Mål:
S-6, 7

Regnskogfondet er en norsk organisasjon som ble stiftet i 1989. Organisasjonen jobber for at flere skal engasjere seg i arbeidet med å redde regnskogen. Regnskogfondet jobber også med å forhindre at vi i Norge gjør noe som kan bidra til å ødelegge regnskogen, og med å styrke politikk og praksis som bevarer den.

brenner i regnskogen på en bestemt tid av året, men i år har det vært ekstra mye. Det er fordi den nye presidenten i Brasil har sagt at han vil støtte landbruket og at han synes indianerne ikke bør ha så mange rettigheter til skog-områder som de har i dag. Derfor var det mange store landeiere i Brasil som tente på skog for å lage større åkre og mer beitemark til kuer og andre husdyr.

Tidligere turte ikke landeierne å gjøre dette fordi de ville bli straffet, men nå tenkte de at siden presidenten støtter landbruket, så vil de ikke få noen straff.

Hvordan kan regnskogen brenne så kraftig når det regner så mye der?

– Det er fordi Amazonas har fått en tørkeperiode i året hvor det regner mindre. I denne perioden tørker regnskogen opp og da kan den ta fyr.

Det er viktig å si at dette gjelder regnskog som allerede er skadet ved avskoging og hogst. Heldigvis er det veldig mye urørt regnskog igjen i Amazonas og denne er så våt gjennom hele året at den ikke kan brenne. Så det er ingen fare for at hele Amazonas brenner opp.

Hva betyr regnskogen for klimaet og for mangfoldet av dyr, insekter og planter?

– Regnskogen inneholder mye av grunnstoffet karbon. Når man brenner regnskogen, så reagerer karbonet med oksygenet i lufta og danner gassen karbondioksid. Dette er en drivhusgass som bidrar til global oppvarming. Derfor er det veldig skadelig for klimaet å brenne regnskogen.

Faktisk brennes det så mye regnskog hvert år at hvis man hadde sluttet med det i morgen, så hadde vi allerede gjort veldig mye for å bremse den globale oppvarmingen. Regnskogen er også et av de stedene på jorda med mest liv. Man finner faktisk over halvparten av alle dyre- og plantearter på landjorda i regn-skogen. Så hvis vi tar vare på regnskogen, vil vi klare å redde mange dyre- og plantearter som ellers vil stå i fare for utryddelse.

Hva kan vi her i Norge gjøre?

– Vi kan si ifra om at vi ikke synes det er greit at regnskogen ødelegges. Vi kan protestere, slik skolestreikerne har gjort lenge og slik tusenvis av barn og voksne gjorde foran Stortinget fredag 30. august (Klimabrølet). Vi kan også spise mindre kjøtt og oppdretts-laks. Disse spiser fôr med soya fra Brasil, og soyaindustrien i Brasil ødelegger mye skog, så det er viktig å minske etterspørselen etter soya og annet som ødelegger regnskog.

Akkurat derfor bør man også redusere bruken av produkter med palmeolje, som ødelegger mye regnskog i Asia. Hvis man virkelig vil engasjere seg, kan man melde seg inn i en organisasjon som jobber for å redde regnskogen eller gjør noe annet bra for miljøet. ❖

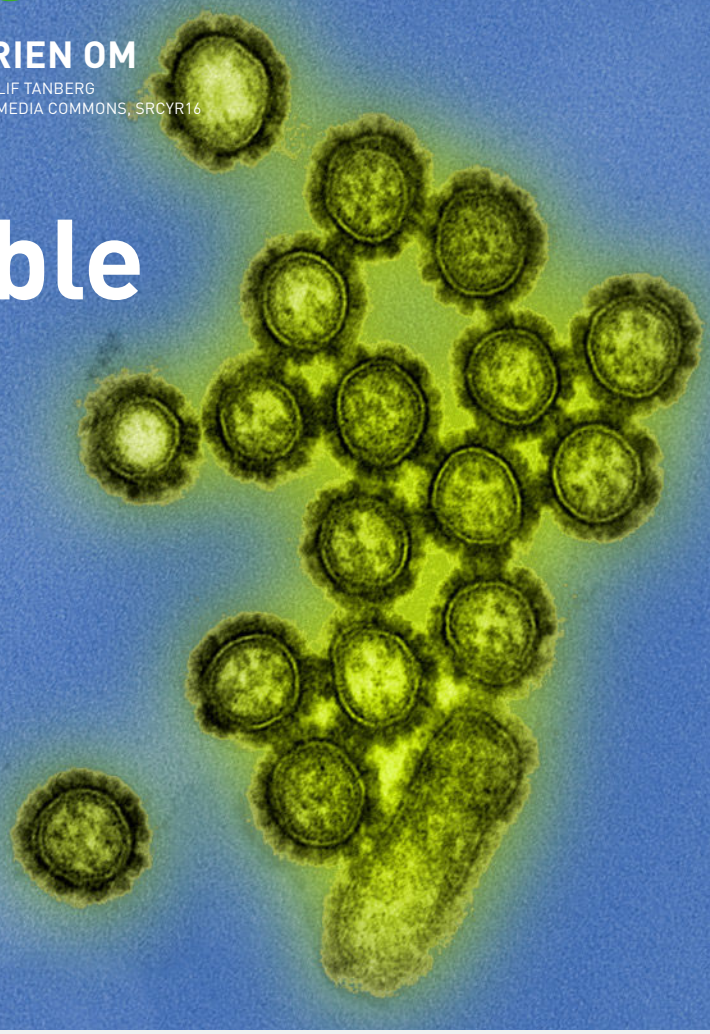

HISTORIEN OM

TEKST: EILIF TANBERG
ILLUSTRASJONER: WIKIMEDIA COMMONS, SRCYR16

Da vaksinen ble oppfunnet

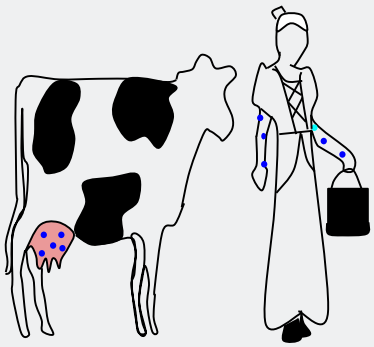
To snitt i armen, en dødelig virussykdom og en klok lege med en teori som skulle redde millioner av liv – dette er historien om vaksinen.

Se for deg dette: Du er en åtte år gammel gutt, du heter James, og bor på den engelske landsbygda sent på 1700-tallet. En dag får du vite at en mann som er lege og heter Edward Jenner har valgt deg ut til et eksperiment som handler om sykdommen kopper. Du skjønner ikke helt hva som skjer, og du er kanskje redd. Mange du kjenner har dødd av denne grusomme sykdommen. Den gir feber, store blemmer over hele kroppen – og til slutt: død. Det finnes ingen behandling.

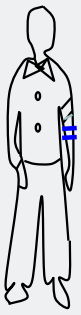
LEGEN SOM FIKK EN IDÉ

En dag kutter legen to små snitt i armen din og gnir inn en ekkel, klissete væske. Det svir litt, men legen forklarer rolig at det ikke er farlig. Hadde du trodd på ham? Væsken som James fikk inn i kroppen gjennom snittene på armen kom fra blemmene på huden til en budeie som hadde fått kukopper. Hun var blitt smittet av

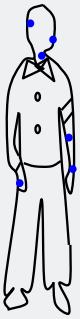
en ku. Kukopper er en sykdom som ligner kopper, men som er mye mindre farlig. Doktor Jenner ville at gutten skulle få kukopper, fordi han hadde en spennende teori: Han mente at han kunne gjøre gutten immun mot ekte kopper, at en liten, ufarlig dose av en variant av en sykdom, kunne gjøre kroppen klar til å takle den livsfarlige "storebroren".

Legen hadde nemlig hørt historier om at budeier som hadde fått kukopper, senere overlevde utbrudd av dødelige kopper. Nå hadde han valgt ut James på åtte år til å bevise teorien sin.

HVORDAN GIKK DET MED JAMES?

Seks uker etter doktor Jenners første besøk har ikke gutten kukopper lenger. Han er frisk

– akkurat som legen forventet. Men for å kunne være helt sikker på at teorien hans stemmer, må Jenner teste smitten fra dødelige kopper på James. Vil gutten overleve?

Kanskje har James glemt den skumle legen, men en dag kommer Edward Jenner tilbake for å smitte han på nytt, denne gangen med den dødelige sykdommen som det til da ikke fantes behandling for.

James blir utsatt for smitten, men ingenting skjer. Hele tjue ganger prøver Jenner å smitte gutten med dødelige kopper, men han blir ikke syk. James er immun mot sykdommen, og verdens første vaksine er et faktum.

KAMPEN MOT ALVORLIGE SYKDOMMER

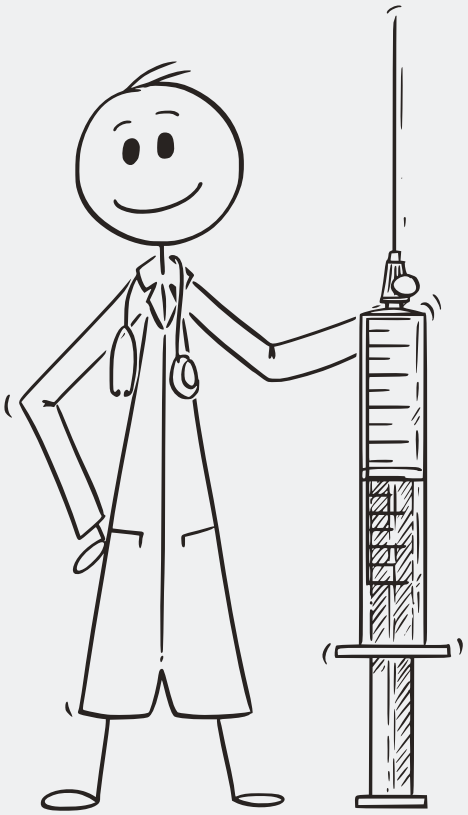
Eller, menneskeheten hadde faktisk helt siden eldgamle tider kjent til at man kunne sniffe pulver med rester av en dødelig sykdom – for eksempel tørkede blemmer – og bli immun. Vi kaller Edward Jenner vaksinens far fordi han var den første som vitenskapelig testet og beskrev at man kunne stimulere et menneskes forsvar mot sykdommer på en slik måte at man ble immun uten å gjennomgå en farlig sykdom. Han ga også vidunderet navn: vaccina er ganske enkelt det latinske ordet for kukopper!

Etter Jenners oppdagelse, begynte den systematiske utviklingen av vaksiner som har gitt menneskeheten effektive midler i kampen mot dødelige sykdommer som polio, tuberkulose og kolera - for å nevne noen. Ifølge FN forhindrer vaksiner hvert år 2–3 millioner dødsfall!

IKKE ALLE ER OVERBEVIST

Likevel er en del fortsatt skeptiske til vaksiner. Motstanden har en like lang historie som vaksinen selv. Denne mistroen skyldes ofte lite kunnskap og upålitelige kilder. Dessverre går den utover hele samfunnet – en vaksine er nemlig mest effektiv hvis alle tar den.

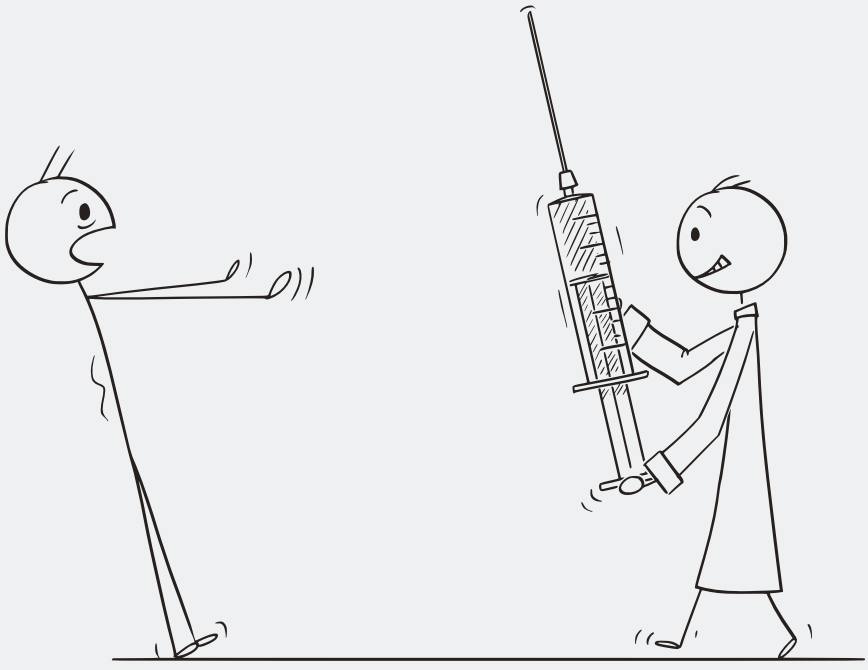
Et norsk ekspertutvalg har også pekt på at vaksiner kan være effektivt i kampen mot antibiotikaresistens, det vil si når antibiotikamedisin ikke fungerer som den skal fordi bakteriene har fått utvikle seg til å stå imot

ILLUSTRASJON: ISTOC

medisinen. Man kan faktisk unngå unødvendig bruk av antibiotika ved hjelp av bedre rutiner for vaksinasjon.

Hva skjedde så med den forferdelige sykdommen kopper? Den ble endelig erklært utryddet i 1980 – mye takket være Edward Jenners arbeid og en engelsk gutt som het James. ❖

ILLUSTRASJON: ISTOC

KILDER: FN.NO, SNL.NO, WIKIPEDIA.ORG, NHI.NO, DN.NO

TEGNESERIE

AV: FRODE ØVERLIE

TEKST OG FOTO: KIRVIL KAASA

Mål:
F-5, K-12

Usynlige beskjeder

Skriv og send hemmelige beskjeder med usynlig blekk. **Bare de som kjenner knepet, kan lese dem**

AVSENDER TRENGER:

- Et hvitt ark
- Saft fra en sitron – mengden varierer med hvor mye dere vil skrive
- Strikkepinne, supertynn pensel eller liknende å skrive med

MOTTAKER TRENGER:

- Varmekilde (for eksempel en lampe som blir varm, strykejern og strykebrett, stekeovn, stearinlys)

DE SOM SKAL SENDE MELDINGEN:

Dypp penselen, eller strikkepinnen, i sitronsaft og skriv på arket. En bomullspinne (Q-tip) kan være en nødløsning, men blir skriftstreken tykk, risikerer dere at det går an å lese beskjeden, selv om arket ikke varmes opp. Skriv derfor tynt. Det er en fordel å ha godt lys, så det er enkelt å se underveis hvor på arket dere har skrevet.

Når siste bokstav er fullført, la arket ligge til sitronsaften har tørket helt. Kan dere se hva som står der?

Brett eller rull sammen arket slik at den hemmelige skriften kommer på innsiden. Sørg for at den som skal få meldingen vet at den hemmelige beskjeden er på innsiden av arket. Send arket, gjerne på en mystisk måte …

DE SOM FÅR ARKET:

Et hvitt ark må bety at det er brukt usynlig blekk! Dette blir spennende … For å få fram beskjeden, må arket varmes opp. Er dere på et kjøkken, kan dere legge arket på et stekebrett og putte det i en stekeovn som er varmet opp til 250 grader. Følg nøye med gjennom ovnsdøra og ta ut arket med én gang skriften er synlig, ellers kan papiret ta fyr i ovnen!

Dere kan i stedet også stryke arket med et varmt strykejern for å gjøre skriften synlig. En lampe kan også brukes, men mange lamper har lyspærer som ikke blir varme nok. Hold arket tett inntil lyspæren til skriften kommer fram.

FORSIKTIG – IKKE BRENN OPP MELDINGEN!

Å bruke varmen fra flammen til et stearinlys, er en metode som funker godt, men den er litt vanskeligere. Hold arket flatt og med baksiden ned. Senk det forsiktig ned mot flammen. Pass på at det ikke kommer så nært flammen at det blir svidd eller tar fyr – da ødelegger dere jo meldingen!

Ikke hold arket stille, men før det ganske raskt fram og tilbake over flammen til skriften kommer tydelig fram. Det skjer ganske fort. Undersiden av arket blir sotete. Pass på at dere har vann til slukking i nærheten. ❖

SPEIDERSJEFENS HJØRNE

TEKST: HÅVARD DJUPVIK | **FOTO:** ALEXANDER VESTRUM

Alltid plass til én til

Hva setter du mest pris på i speideren? Er det friluftslivet? Er det mulighetene for å lære nye ting ved å gjøre dem selv? Er det å henge med venner og føle seg som en del av en gjeng? Eller er det fordi speiderlederen din bare er utrolig kul?

Jeg pleier å si at i speideren driver vi med eventyr og ekte vennskap. Jeg setter utrolig stor pris på fellesskapet og den følelsen det gir at vi sammen trekker i samme retning. I sommer så jeg at det er mange av oss som liker den følelsen!

Nå er sommeren blitt til leirminner, og høsten har for lengst satt inn. Nå er det den mørke fine tida, en tid for å tenne bål og samles om marshmallows, pølser og ostesmørbrød. Leirbålet er også stedet for den fine praten, de rolige tankene og kanskje noen å holde i hånda.

Det er også tid for å sette pris på hverandre, på den smittende energien til peffen, på utholdenheten til flokklederen, på galskapen til roverne, på systemet til gruppelederen. Og på alle dem som arbeidet dugnadstimer tidligere i år for at speiderhytta skulle bli vinterklar, som malte vegger og hugget ved. Har du husket å fortelle at du setter pris på dem?

Og når dere sitter der og kjenner på hvor fint det er, tenker dere da også på om det er plass til én til rundt bålet? Har du spurt en i klassen din, en studievenn, en kollega eller en nabo om han eller hun har lyst til å være med? En som kanskje kunne satt like mye pris på det som deg? En som hadde likt å få være med i den fine praten over ostesmørbrødene. For i verdens største og beste vennegjeng har vi alltid plass til en til! ❖

Speiderhilsen fra speidersjef Håvard og Speiderstyret.

FASIT: Fleip eller fakta om ekornet

Ekorn kan klatre fortere i trær enn de kan løpe på bakken. **SANT**

Den buskete halen bruker ekornet til å holde balansen og til å holde varmen med, som en liten dyne rundt seg. **SANT**

Om vinteren ligger ekornet i dvale og sover, slik bjørnen gjør. **BARE TULL**

Ekorn samler nøtter og annen mat og gjemmer den på forskjellige steder, men er ganske dårlig til å huske hvor matlagrene er. **SANT**

Ekornet kan grave hull i bakken og late som om det gjemmer nøtter der. Det gjør ekornet for å lure andre dyr til å tro at matlageret er der. **SANT**

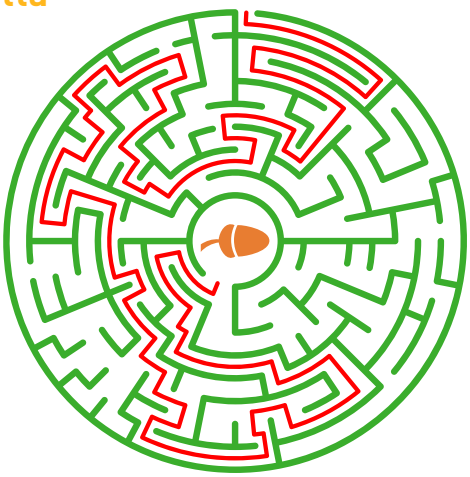
Hvis ekornet får muligheten, forsyner det seg gjerne med fugleegg og fugleunger også. **SANT**

Et ekorn som finner mye mat, kan veie opptil én kilo. **BARE TULL**

Ekornet kan hoppe 7–8 meter for å komme seg fra ett tre til et annet. **BARE TULL**

Når ekornet sitter og spiser, tramper det med bakbeina for å skremme bort andre som vil ta maten. For eksempel skjærer og kråker. **BARE TULL**

FASIT: Hjelp ekornet med å finne nøtta

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** FREDERICK KIHLE / TUFTE

Tufte og speiderne

Norges speiderforbund og Speider-sport har inngått et samarbeid med Tufte om tur- og profilplagg for speidere. Klærne er i hovedsak laget av bambus, merinoull og resirkulert eller økologisk bomull. Bra for deg og for miljøet!

Tufte ble grunnlagt i 2012 av Olaf Tufte. En ordentlig fin fyr, bonde og olympisk mester fra Vestfold. Med mantraet «Det er alltid mulig å bli bedre» begynte Olaf å lage boxere for menn. Merket har kommet langt siden da, men mantraet står fortsatt like stødig.

– Med fokus på miljøvennlige klær til hele familien, har bambus alltid vært det viktigste råmaterialet for oss, forteller daglig leder Per Øyvind Jacobsen hos Tufte.
– Bambus vokser fort, behøver ingen ekstra vanning foruten regnvann, heller ingen bruk av kjemikalier eller sprøytemidler. Kort fortalt er bambus skikkelig bra. Når vi bruker bomull i klærne våre, er målet å bruke økologisk eller resirkulert bomull av god kvalitet. Riktig og viktig med tanke på naturen!
Klærne fra Tufte er basisplagg som tåler godt lek og speiderbruk.

MILJØLØFTET

Tufte har gitt seg selv et løfte om at de skal begrense bruken av plastfiber i klærne. Det betyr å kutte vanlig polyester. De garanterer at du aldri vil finne fleece av polyester i produktene deres. Polyesterfleece består av mikroplastfibre som løsner i vask og ved bruk, og som forurenser havet og miljøet. Tufte sitt fleecealternativ er laget av 100 % merinoull. Det gir bedre varme, større komfort og lengre varighet – både for forbrukerne og miljøet.
Tufte jobber hardt for å bruke emballasje uten plast. Kjøper du klær fra Tufte i en vanlig butikk, kommer noen av dem i pakning, men den er helt plastfri. Mye av den er laget av 100 % resirkulerbar papp.

Klær som ikke er i pakning, blir pakket i plast når de sendes ut til kundene fra en nettbutikk. Tufte forteller at de vil bytte ut denne plasten med poser laget av maisstivelse som vil bli tatt i bruk om ikke så veldig lenge.

GLADE FOR SAMARBEIDET

– Både vi speidere og Tufte er glad i å være ute i naturen og opptatt av å ta best mulig vare på den. Derfor passer vi godt sammen. Jeg synes det er supert at vi har fått på plass et samarbeid, sier **speidersjef Håvard Djupvik** fornøyd.

Olaf Tufte synes også at det er bra å være på lag med tusenvis av barn, unge og voksne som er glad i å være ute:

– Gode turer og fine opplevelser ute i friluft, er gull for oss alle. Men vi vet at klimautfordringene krever iherdig innsats for å finne stadig bedre måter å gjøre ting på. Jeg håper at speiderne og vi hos Tufte kan inspirere hverandre til det!

SPEIDER-CV

Navn: Kristin Juel Bergflødt

Alder: 23 år

Speiderbakgrunn: Speider i Konnerud speidergruppe, Nedre Buskerud krets, siden 5. klasse. Ansvarlig for torgscenen og sosiale medier under landsleiren Nord 2017 i Bodø. Sitter i styringsgruppa for NSFs nettverk for kommunikasjon.

Aktuell: Kommunikasjonssjef under landsleiren Agenda 2021 i Askim.

TEKST OG FOTO: ALEXANDER VESTRUM

Tilfeldigvis speider

– Jeg føler meg ikke som voksen, da. Det kjennes litt som at jeg har sneket meg med rundt de voksnes bord, ler Kristin Juel Bergflødt (23).

Kristin er kommunikasjonssjef for landsleiren om drøyt halvannet år. Og det er nok ingen tilfeldighet, ettersom hun tidlig ble med i kommunikasjonsarbeid i speideren, studerer PR og kommunikasjon ved Høyskolen Kristiania og er med på å lede nettverk for kommunikasjon i NSF.

BLE MED VENNINNE

Mer tilfeldig var det at Kristin i det hele tatt ble med i speideren.

– Jeg var med en venninne hjem etter skolen, og hun skulle begynne i speideren. Speiderhuset lå midt mellom der hun bor og der jeg bor, så jeg ble med henne på speidermøtet, forteller hun.

Kristin ble med i speideren, men ikke venninnen. Så fulgte en tid i troppen, i patruljen Falk. Da landsleiren var i Bodø i 2017, hadde Kristin ansvaret for sosiale medier og torgscenen, i kommunikasjonsetaten. Nå har hun tatt steget opp og leder etaten. Bare sjefen for roverleiren er yngre blant medlemmene i leirkomiteen. Hun setter stor pris på tanken om å la en 23-åring være etatsleder – og en ung stemme inn i leirkomiteen.

– Og spør man om hjelp, får man det. Det er veldig unikt og fint. Jeg føler det er trygt å ta på seg en så svær og skummel jobb fordi jeg vet at det er folk som er der og hjelper meg, sier kommunikasjonssjefen.

FIKK BESKJED VIA ANDRE

Hun satt ikke slik til at hun kunne ta telefonen da landsleirsjef Andy Hyde ringte for tilby henne oppgaven. Men Kristin fikk raskt en melding fra andre med beskjed om at «når landsleirsjefen ringer for å spørre om du vil være kommunikasjonssjef, så tar du telefonen!». Da han ringte opp igjen, trengte hun ikke lang tid på å si ja.

Vi møter Kristin kort tid etter at hun har kommet tilbake fra Arendalsuka. Der gjorde speiderne seg bemerket i bybildet med å gå med speiderskjerf der de fleste andre gikk i dress. Og Kristin brukte en del av tida til å skaffe seg informasjon om blant annet reduksjon av matsvinn og generelt lage en grønn leir. Hun ser for seg at hun er den som sitter med pekefingeren i leirkomiteen – og enkeltpakkede gulrøtter ble det iallfall nei til.

– HELE GREIA ER Å FLØRTE

En diskusjon i forkant av landsleiren, har vært plassering av ladestasjoner for mobil. Da gikk Kristin sammen med roverleirsjefen imot et forslag om å ha dem plassert rundt omkring.

– Vi synes at ladestasjonen skal være plassert på torget og i roverleiren, og der skal det være internett – for alle bruker mobilen sin. Det kommer vi ikke unna. Da er det bedre at vi styrer dem inn på torget så kan de lade sammen med folk de ikke kjenner og bli kjent med noen der, sier Kristin.

– Hele greia med leir er jo å flørte og få nye venner. Det er min teori. Og du kan ikke flørte fra ditt eget telt, fortsetter hun.

Og argumentet for hvorfor alle rett og slett må bli med på landsleir har hun klart:

– Fordi landsleir er det kuleste som skjer i speideren! ❖

Foto Frederick Kihle / Tufte

BARN ~~399,~~ 240,–

VOKSEN ~~699,~~ 420,–

÷ 40 %

Introtilbud gjelder kun ut året.

Tuftes speiderjakke
Suuuperdigg hettejakke med god passform og fine detaljer. Som for eksempel glidelåsene på begge lommene – slik at du kan slenge på deg kosejakka, uten å spre verdisakene absolutt over alt. Jakka er laget i en blanding av bambusviskose og økologisk bomull.

VOKSEN ~~299,~~ 180,–

Tuftes ledertrøye
T-skjorten er så myk og komfortabel som det går an, med rund hals og avslappet passform. Laget av SoftBoost som er en unik blanding av bambus lyocell og modalfibre.

Speidersport.no/profil

SPEIDERNES NYE KLÆR

Sammen med Tufte og Norges speiderforbund har vi laget den nye kolleksjonen til speiderne. Den er satt sammen av skikkelige klær som tåler utelek og en aktiv hverdag. Klærne er laget av miljøvennlige råmaterialer som ull, bambus og økologisk bomull. Og prisene er veldig gode!

Kolleksjonen
er mye større.
Se alt her:

TEKST: REGINE SKOGMO GRØTTE

FOTO: LARS OLA SOLVANG ROLUND

Reisebrev fra Arendalsuka

Arendalsuka er en politisk festival. Det høres sikkert nokså kjedelig ut for de fleste, men husk at politikk er veldig mye mer enn partipolitikk, det er å engasjere og bry seg. Og å engasjere seg er jo noe av det vi speidere gjør. Norges speiderforbund dro med skuta Havbraatt og 13 en delegasjon som besto av engasjerte speidere til årets arendalsuke. Synlighet var viktig for oss. Å vise at speidere er folk som bryr seg. Om fellesskapet, inkludering, jorda vår, samfunnet vårt, og mye mer.

Det å være ung på Arendalsuka var en spesiell opplevelse. De fleste fra andre organisasjoner var voksne mennesker, og de hadde vært i "gamet" i mange år. Da var det viktig å huske på at jeg er medlem av verdens største barne- og ungdomsbevegelse, nemlig speideren! Vi som speidere har mye mer påvirkningskraft enn vi tror. Alle har hørt om oss, og når du har på deg speiderskjerfet, representerer du ikke bare hele organisasjonen, du har den i ryggen.

Heldigvis var jeg ikke alene som rover heller. NSF har mange engasjerte rovere, og det er plass til enda flere. Noen heldige av oss fikk bli med til Arendal. Vi er enige om at det å møte så mange spennende, viktige, engasjerte folk, var noe av det beste vi gjorde. Arendalsuka er et årlig arrangement, vi anbefaler alle rovere som bryr seg å bli med. Som rover og delegasjonsmedlem Freja Dorhn Ellefsen sier det:

– Arendalsuka er en fantastisk mulighet til å vise hele Norge at speiderne bryr seg! Bryr seg om naturvern, om bærekraft, om inkludering, likestilling og barn og unges rettigheter. Å kunne ta på seg speiderskjerfet, delta i debatten og si hva vi mener, var en utrolig opplevelse som kan anbefales på det sterkeste!

Vær engasjert, la oss vise at vi bryr oss!

Hilsen Regine

FOTO: REGINE SKOGMO

ROVERE TIL TJENESTE

TEKST: HANNE KRISTINE LYBEKK I **FOTO:** FOTO VIDAR NORDLI-MATHISEN

En litt annerledes jul

Desember er måneden for å skape gledelige minner. Men for noen sitter gleden litt lengre inne enn for andre, av flere forskjellige årsaker. **Det kan DU bidra til å gjøre noe med!**

Mål: L-5, S-12, V-7

Hvordan står det til med forventningene til jul i roverlaget ditt, for eksempel? Et skritt på veien kan være å ta en leirbålsprat om hva jul betyr for hver enkelt og hva dere ser frem til med julen. Ikke alle gleder seg til selve julaften, men kan finne gleder i hverdagen likevel. Mange kan synes at det blir litt for stort fokus på dyre gaver og pengebruk. Å gjøre noe hyggelig for andre, eller hjelpe dem i juleforberedelsene, kan motvirke det!

Å bli kjent med andre frivillige organisasjoner, hvordan de hjelper til i julestria, og bidra hos en eller flere av dem, kan også være en bra måte å utfordre seg selv på og en god roveraktivitet i ukene som kommer.

Her er et par av dem som organiserer frivillig arbeid knyttet til jul og juleforberedelser:

FRIVILLIGHETSSENTRALEN
Sentralene er etablert i de fleste kriker og kroker av landet, og er like mangfoldige i utvalg som det finnes innbyggere i Norge. De jobber med mennesker i alle aldre, uansett bakgrunn og livssyn.

KIRKENS BYMISJON
Driver et mangfoldig arbeid, og jobber blant annet med tiltak for unge, rusavhengige og eldre. Enkelte steder rundt om i landet har de også etablert kafètilbud hvor all inntekten går til å drive det frivillige arbeidet.

OPPSØK INFORMASJON
For å finne ut hvor eller hvordan du kan tilby din hjelp, ta kontakt med organisasjonene i ditt distrikt. Det finnes flere lokale tiltak rundt juletider, fordi det nettopp er da mange kjenner på ensomhet og pengepress. Kanskje du til og med vil være med å lage jul for andre på selve julaften? For en del frivillige har det blitt en fin og annerledes juletradisjon. Da er du også godt i gang med å ta fordypningsmerket Juleglede for rovere. Se Speiderbasen for informasjon om merkekravene. ❖

Gled noen som gruer seg til jul, for eksempel her:

Alternativ jul
Oslo kongressenter i Folkets hus. Her kan du være frivillig uansett alder. De trenger alt fra vakter til frivillige som kan ta seg tid til å snakke med dem som kommer.

Min Jul

Arrangeres av Blå Kors i Fredrikstad. 23.–24. desember. Oppgavene frivillige kan få er blant annet å pakke gaver og hjelpe til med servering av middag for barn og ungdom med deres familier.

Kirkens Bymisjon
Har åpne kafeer og værested er i desember. Tilbudet varierer fra distrikt til distrikt.

Hoteller
Hoteller flere steder i landet har tradisjon for å ha «tre som søker gaver». Gavene blir levert av hvem som helst, og overleveres til Kirkens Bymisjon eller andre organisasjoner for utdeling.

AV: ØYSTEIN GONSHOLT, NORSK SPEIDERMUSEUM
OG HANNE KRISTINE LYBEKK

Den Røde Pil

I et Europa i ruiner legger italienske rovere ut på en spektakulær reise for å dra på 4th World Rover Moot. **De skal kjøre motorsykkel fra Milano til Skjåk i Gudbrandsdalen.**

Men det hele startet med humanitært arbeid. Etter 2. verdenskrig viet den katolske presten Carlo Gnocchi tiden sin til foreldreløse og skadde barn som hadde overlevd seks år med krig. Han opprettet en institusjon i Milano, og fikk hjelp av brødrene Andrea og Vittori Ghetti. De startet en speidertropp blant barna. Etter hvert utvidet troppen tilbudet til å gjelde rovere. Carlo Gnocchi utviklet et nettverk av mottaksteder for barn i flere Italienske byer.

HVEM VAR CARLO GNOCCHI?

Carlo ble født i 1902 nord i Italia, men flyttet til Milano hvor han ble prest bare 23 år gammel. Da 2. verdenskrig brøt ut i 1939, tjenestegjorde Carlo ved den gresk/albanske fronten, og arbeidet senere som feltprest ved den sovjetiske fronten. Speiding var forbudt under krigen, men Carlo ble med i Scout Organization Placement Research for å bringe krigsfanger som hadde rømt og jøder i trygghet. Dette utviklet seg til et stort nettverk, og her møtte Carlo blant andre Andrea Ghetti fra 11. Milano tropp.

DEN RØDE PIL

I 1949 skulle det være internasjonal roverleir i Skjåk i Gudbrandsdalen. Drøyt 200 italienske rovere hadde meldt seg på til 4th World Rover Moot. Det inspirerte Carlo Gnocchi og brødrene Ghetti til å gjennomføre en europareise for å gjøre arbeidet blant foreldreløse og skadde barn mer kjent. De fikk med seg den

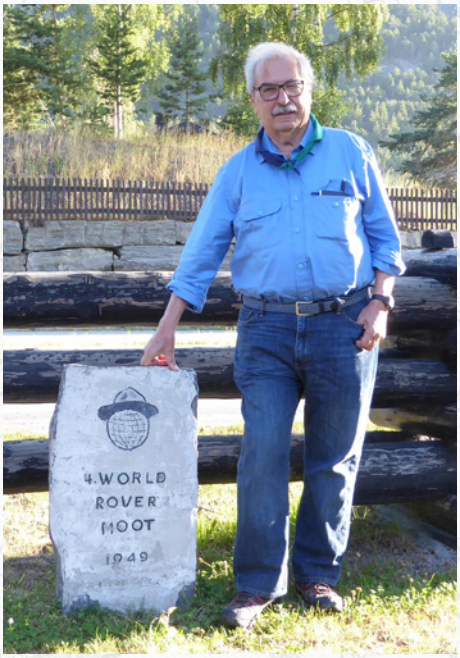
italienske motorsykkelleverandøren Moto Guzzi, og de kalte prosjektet Den Røde Pil. Over 80 rovere ville gjerne kjøre på to hjul til Norge. 35 av dem ble plukket ut til oppdraget. 7–8 av roverne skulle få kjøre både til og fra Skjåk, de andre skulle kjøre enten til eller fra.

De fikk to mekanikere, 25 spesialbygde mopeder av typen Moto Guzzi «Guzzino», en 65 kubikk moped med 2 hk og tre gir, samt en 250-kubikk motorsykkel og en trehjuls varemotorsykkel på 500 kubikk som følgesykler. De ble sponset med 1 000 liter bensin av Esso, dekk og kjøredresser av Pirelli og leirutstyr av Italias største produsent av campingutstyr. Reisen ble velsignet av Pave Pius XII!

TILBAKE ETTER 70 ÅR

På returen fra Skjåk til Milano, møtte roverne den første generalsekretæren for det helt nyetablerte Europarådet, Paul-Henri Spaak. Slik havnet saken om foreldreløse og krigsskadde barn på det høyeste politiske nivå i Europa.

I år er det 70 år siden 4th World Rover Moot. Det ble høytidelig markert i Skjåk kommune. Norsk Speidermuseum bidro i forkant med historisk materiale, blant annet om den spektakulære reisen fra Milano. Ved hjelp av iherdig innsats, lyktes det Norsk Speidermuseum, i samarbeid med Skjåk kommune, å få til et besøk av tre italienere på markeringen, roverleder Giacomo Traversani (28), forfatter og speiderhistoriker Federica Frattini og, ikke minst, 90 år gamle Cesare Fabozzi, en av roverne som kjørte moped både til og fra Skjåk i 1949!

– SOM Å FÅ EN FERRARI!

Det ble en stor dag da Cesare Fabozzi avduket det nye minnesmerket for roverleiren foran kommunehuset i Skjåk 3. august, nesten på dagen 70 år etter at han parkerte mopeden ved leirområdet på Bismo. Han husker godt reisen han fikk være med på. – Å overta en «Guzzino» var den gangen som å få en Ferrari! fortalte han oppglødd.

Cesare Fabozzi, som i 1949 var 20 år, fikk en livslang karriere som advokat, inkludert noen år i FN. Han har hatt én leveregel etter den utrolige reisen i 1949: – Alt er mulig, har du en ide – gjennomfør den!

I dag er Don Carlo Gnocchi Foundation en av de største frivillige organisasjonene i Italia. ❖

REISERUTEN

Avreisen gikk fra Milano 17. juli 1949. De kjørte i 7 til 10 timer hver dag og holdt en snittfart på 35 km/t. Hver rover hadde ca. 45 kilo bagasje, så svinggaffelen og bakhjulsnavet var forsterket av Moto Guzzi. Overalt hvor de kom, ble de godt mottatt. Flere lokalaviser langs reiseruta skrev om de italienske roverne og Den røde pil. Mange europeiske byer lå ennå i ruiner etter bombing og kamper, og det var rasjonering på omtrent alt av varer. Den Røde Pil-turen symboliserte derfor også et budskap om håp for fremtiden.

17. juli Milano–Briga, Sveits

18. juli Briga–Lausanne

19. juli Lausanne–Digione, Frankrike

20. juli Digione–Paris

21. juli I Paris møter de byens borgermester og overrekker ham et brev fra borgermesteren i Milano.

22. juli Paris–Brussel, Belgia

23. juli Brussel–Rotterdam, Nederland

24.–28. juli Rotterdam–Reims i Frankrike, så til de tyske byene Bremen, Hamburg og Kiel.

Svært mange av innbyggerne i de tyske byene var enker med barn, og det var også mange foreldreløse. Reisen gjennom et utbombet Tyskland gjorde et dypt inntrykk på de italienske roverne.

28. juli Kiel–Slagelse, Danmark

29. juli Slagelse–Malmø, Sverige. Roverne blir eskortert av svensk politi til Svinesund.

30. juli Passene blir stemplet på Svinesund når roverne krysser riksgrensen til Norge.

31. juli Oslo. Nesten 4 000 km er tilbakelagt.

2. august Skjåk og 4th World Rover Moot, endelig framme!

TEKST: REGINE SKOGMO GRØTTE I **FOTO:** JOANNA ZYCHLA

Joanna på eventyr

Solo-reiser, fotografi, og alltid på jakt etter nye opplevelser. Joanna Zychla er student, rover, og eventyrer.

Joanna er 21 år og reiser en del, for hun hører til flere steder.
– Jeg er født og oppvokst i Poznań i Polen, jeg bor og studerer i London i England, og jeg har kjæreste i Sandefjord! Hun begrenser ikke reisene sine til mellom Polen, England, og Norge, men forteller også om eventyr i andre land, kontinenter, og nærområder.

– Eventyrene alltid har kommet naturlig, men etter at jeg klarte å spare penger til et godt kamera da jeg var 15, har jeg ikke bare jaktet på eventyrene, men også på nye motiver til bildene mine.
Dem deler hun på Instagram under @krwawnik_pospolity.

UT PÅ TUR HELT ALENE

– Et av mine flotteste eventyr var en solo-haik langs Seven Sisters, en rekke klipper sør i England. Turen er litt over to mil, som jeg gikk alene, sammen med kameraet mitt. Turen var ikke

planlagt, men skiftet på jobben ble avlyst, og jeg ville ikke bare sitte hjemme. Så jeg kjøpte togbilletter og pakket sekken.

Det ble en god historie og mange vakre bilder, likevel gikk ikke alt så knirkefritt. – De siste kilometerne mistet jeg nettdekningen og tilgangen til kartet og ble usikker på hvordan jeg skulle finne hostellet. Men så traff jeg en mann jeg hadde møtt tidligere på ruten, og fikk slå følge med han. Han ble imponert over at Joanna var en kvinne helt alene på tur, men det synes Joanna er en selvfølge.

KJÆRESTETURER

Etter at hun fikk kjæreste i Norge, har solo-turene blitt færre. Men sammen drar de selvfølgelig på turer. – Det å ha kjæreste har ikke begrenset eventyrene mine, men å reise med andre betyr å ofre litt av friheten for mer komfort. Man kan dele utstyret så det blir lettere å bære, og nyte hverandres selskap.

Hun er også like spontan som før. – På leting etter noe helt annet på Google Maps, kom jeg over Skrimfjellene, et naturreservat i Kongsberg i Buskerud. Noen dager senere dro vi på haik dit.

En norsk kjæreste har vært et eventyr i seg selv for Joanna. Hun og Morten møttes under Roverway 2018 i Nederland, der patruljene deres delte leirområde. – I starten var hvert besøk til Norge nytt og spennende, med ny natur og opplevelser. I Poznań er det helt flatt, til forskjell fra store deler av Norge. Etter å ha tilbrakt en hel sommer her, føltes Norge som et hjem.

Det som setter grenser for eventyrene hennes er altså ikke kjæreste, å reise alene, eller avstander, men økonomien. Nå sparer hun til enda større eventyr, som Australian Rover Moot i 2020.

SPEIDING OVER ALLE GRENSER

Også langt unna hjembyen i Polen brenner Joanna for speiding. Da den lokale speidergruppa hennes ble lagt ned på grunn av for lite aktivitet, var hun snar med å finne en ny hun kunne være leder i. I alt har hun vært speiderleder i fem år, og lengter tilbake til det når hun er i London. – Speideren betyr mye for meg. Jeg anbefaler alle eventyrlystne rovere å dra på internasjonale arrangementer. Internasjonal speiding er veldig mye mer enn verdensspeiderleiren hvert fjerde år. Det er Moot, Roverway, Intercamp, Eurojam, og landsleirer i andre land. Du får enkelt nye venner fra hele verden.

Joanna har et verdenskart med alle stedene hun har blitt tilbudt overnatting dersom hun skulle være i området. Det er nåler over hele verden. – Det er slikt som skjer når du tør å reise ut og utforske verden. Ikke vær redd. Verden er bare så skummel som du selv gjør den til. ❖

TEKST: MARIE LYNNE SKJÆGGESTAD

Instainspirasjon

Alle kan ta fine friluftslivsbilder. Her er inspirasjon og tips fra ivrige instabrukere.

Instagram har blitt en boltreplass for ivrige hobbyfotografer, friluftslivsinteresserte og folk generelt. Det er rom for alle, og lavterskel for å legge ut bilder. Du kan selv inspirere andre ved å legge ut naturlige og høyt oppløste bilder. Ta for eksempel bilder under den gylne timen, solnedgangen, da lyset er spesielt vakkert.

@henrythecoloradodog
Hunden Henry og katten Baloo er med eierne sine Cynthia og Eddie på reise gjennom USA. De går fritt, og de elsker å være på tur. De har til og med en egen nettside med ting man kan kjøpe, hvis man ønsker å støtte turene deres.

@Gurokrempig
Guro Krempig er en altaværing på 20 år. Hun ble kåret til Årets turjente 2018. Noen har kanskje sett henne før i serien Villmarksbarna som har gått på NRK, andre har oppdaget henne i ettertid.

@helenemoo
Helene Myhre er en kjent hobbyfotograf innenfor friluftslivsmiljøet, og elsker å boltre seg i redigeringsapper som Lightroom og Photoshop, noe hun har gjort de siste ti årene av sitt liv. Ønsker du veiledninger, tips og triks til å redigere bilder, bør du sveipe innom hennes bruker.

@Nysgjerrivar
Ivar Lien er naturforvalter og lærer, og elsker å være på tur. Han legger ut masse nyttige og faktafylte videoer om alt fra hvorfor det regner, til bladlus som bæsjer sukker og kloner seg selv.

@manepe_er_ute
Marius Nergård Pettersen er fotograf og forfatter, og har gitt ut boken «Hemmelige hytter». På kontoen sin deler han fotografier av hemmelige hytter og spektakulær natur. Kanskje får denne kontoen turfoten din til å løpe løpsk i jakten på de hemmelige hyttene?

Instatips
Hold linsa ren! Dette vet nok de aller fleste, men det går kjapt i glemmeboken.

Bruk rutenettfunksjonen som du finner i Innstillinger. Det hjelper deg å komponere bilder, f.eks. ut fra tredjedelsregelen.

Hold stilen ren, og unngå for mye redigering, som virker mot sin hensikt.

Bruk emneknagger for å dele bildene dine, for eksempel #turjenter#speiding#utno#mittfriluftsliv.

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** TOR-ERIK HOLT PAULSEN

Til fots i Montenegro

Har Joanna, Cesare og andre eventyrere i dette bladet inspirert deg til å reise ut i verden og oppleve noe nytt? **Bli med på Explorer Belt i Montenegro neste sommer!**

Fra 29. juni til 18. juli 2020 arrangeres Explorer Belt for rovere fra Norges speiderforbund og Norges KFUK-KFUM-speidere, en helt spesiell opplevelse og utfordring. Denne gangen går den 200 km lange haiken på tvers av Montenegro, et land de færreste av oss kan si at vi kjenner godt.

I tillegg til en forhåndsoppgave og haiken, som går over ti dager, og hvor roverne går to eller tre sammen, blir det ulike kulturopplevelser i noen dager etter haiken.

TO OG TO MED SEKK PÅ RYGGEN

Roverne får oppleve og bli kjent med fjellandet Montenegro, som betyr «svart fjell». Islenderne kaller Montenegro for Svartfjallaland!

Explorer Belt skal bidra til økt respekt og toleranse for andre mennesker og for ens egen og andres kultur. Hvis både haiken og forhåndsoppgavene blir godkjent i tråd med reglementet, får deltakeren det gjeve Explorer Belt-beltet.

Det blir en obligatorisk samling for deltakerne i Oslo 20.–22. mars neste år. Her får du gode tips til å gjennomføre haiken, du får møte haikepartneren din og bli kjent med alle de andre deltakerne. Mye å glede seg til!

Å delta koster kr 15 000. Det dekker felles reise tur/retur Oslo–Montenegro, mat, opphold og noen aktiviteter i Montenegro. Dessuten er overnatting og aktiviteter på den obligatoriske helgesamlingen også inkludert. Deltakerkontingenten betales i tre omganger à kr 5 000.

SKYND DEG Å SØKE!

Det er et begrenset antall plasser, og du som vil være med, søker om det i Min speiding innen fristen 15. november.

Finn ut mer på arrangementsiden på speiding.no, eller se Explorer Belt 2020 på Facebook. Der kan du også stille spørsmål til arrangøren. ❖

MANGE MULIGHETER

Explorer Belt er langt fra det eneste internasjonale arrangementet fremover. Du finner alle vi vet om på Ut i verden-sidene på speiding.no. Ta kontakt med internasjonal@speiding.no for hjelp til å finne frem blant alle mulighetene!

TEKST: KIRVIL KAASA

Flytter grenser på breen

Spisse, snøkledde topper så langt øyet ser, dype bresprekker i blått og turkis. **Brekurset og brecampen er populært blant eventyrlystne rovere og ledere.**

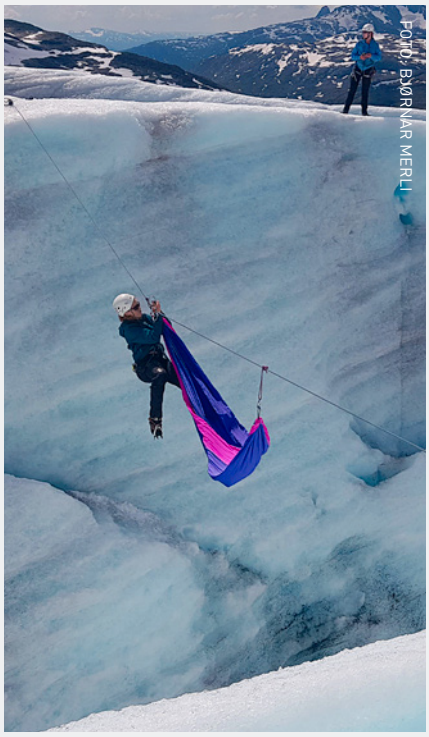

FOTO: BJØRNAR MERLI

FOTO: INGRID STRØMSTAD

FOTO: IKRISTIN NYMOEN PAULSEN

FOTO: BJØRNAR MERLI

– Å lære å gå på bre gir mange nye turmuligheter i spennende områder, og en flytter grensene for turer en kan gjennomføre etter evne, forklarer leder for årets brekurs og brecamp, **Siri Haug** fra NSFs Nettverk for friluftsliv.

Brekurset er et av NSFs store kurs innen friluftsliv og ledelse. Det tilsvarer Norsk Fjellsportforums grunnkurs bre, pluss litt til. På kurset lærer du alt du trenger for å ferdes trygt på bre. Du får utfordret deg selv i høyfjellet og blir tryggere på å lede andre på tur. Årets kurs ble gjennomført på Smørstabbreen i vakre Jotunheimen, i kombinasjon med brecamp for dem som allerede har tatt grunnkurs bre.

Gjennom uka fikk deltakerne prøve seg på blant annet spektakulære blåisformasjoner og turer til tre topper på over 2 000 m, for det meste i strålende vær.
– Det gikk med veldig mye solkrem den uka! forteller deltaker **Bjørnar Merli** fra 1. Kolbotn speidergruppe.
– Og så var det gøy å ligge i hengekøye som vi festet i isen! Jeg har vært litt på bre før, og har prøvd isklatring, men vi lærte masse om sikring og redning av seg selv og andre. Jeg er mye tryggere på å bevege meg på bre nå, over snøbroer, for eksempel.
Kristin Nymoen Paulsen, også fra 1. Kolbotn, er like fornøyd:
– En fantastisk uke! Veldig hyggelig gjeng, pent vær, bra instruksjon og ferdig planlagt middag hver dag, oppsummerer hun. ❖

FOTO: BJØRNAR MERLI

#speiding

Hver uke er tusenvis av bevere, småspeidere, speidere og rovere med på mange forskjellige morsomme aktiviteter. Her er bilder som speidere over hele landet har delt med oss på Instagram med emneknaggen **#speiding.**

@utpaatur_aldrisur

@ulv_1.skjold

@are.almaas

@kolbotn

@trondheimmsk

@1.vinne

@5skienms

@mittigard

@trondheim8

@anjagustavsen

@sandnesgaukenroverlag

@annasoverute2019

@bryne_speidergruppe

@are.almaas

@marieovrum

@heidibratland

@trondheim8

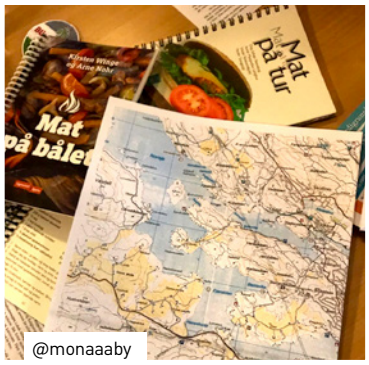

@kjetilvinorum

@broderiaudi

@osloscout

@myrvoll_rovere

@monaaaby

@speidersport

@nyttfarvann2019

@harek1.skotfoss

@sandslispeiderne

@nordseterfsk

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** MATS RANDGAARD

Bedre overganger

Det er høytidelig og spennende å bli tatt opp. Hvordan blir det å være speider i troppen? Bildet er fra årets sommeravslutning i Myrvoll speidergruppe.

Overgangen fra én enhet til den neste kan være utfordrende for både speidere og ledere. **Ulike grep kan lette denne fasen.**

FOTO: CARL C. ENGSTAD, LILLESANDSPOSTEN

Tone Falkenhaug, gruppeleder i Lillesand speidergruppe, som har ca. 100 medlemmer, forteller: – Vi har prøvd litt forskjellige måter å løse dette på. Vi er ikke eksperter, men har en del erfaring.

– Bare det å forlate noen av vennene en har fått i flokken, kan være vanskelig. For å gjøre det enklere, har vi noen felles aktiviteter for flokken og troppen på våren. Da får særlig de eldste småspeiderne bli bedre kjent med speiderne i troppen og med hvordan det er der. Vi ledere får et inntrykk av hvordan barna går sammen, og vi ser på hvordan vi best kan sette sammen patruljer.

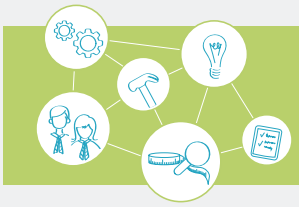
Faste gruppearrangementer er også til god hjelp. – Alle speiderne og lederne skal få oppleve at de er en del av noe større enn sin egen enhet. Vi har tradisjon for flere gruppearrangementer. Da blander vi speiderne på tvers av alder.

ERFARING FRA FLERE ENHETER = BRA FOR ALLE

Tone passer på at lederne i gruppa får erfaring fra ulike enheter. – Det er praktisk på møter hvor man kan mangle voksenressurser. Spesielt er ledere i troppen med på flokkmøter. Småspeiderne blir litt kjent med ledere de får seinere, og lederne får en påminnelse om hva som er aldersspesifikt for de yngste. Det blir enklere å se kontinuiteten, og gir økt bevissthet om hva vi jobber med i speideren. Det vi gjør på tvers av enhetene bidrar til å unngå at forskjellene mellom dem blir for store.

– Det er bra å bruke de eldste i flokken som en ressurs. Da kjenner de seg store. Men så

Finn ut mer om gruppe- og kretsutvikling på speiding.no!

& GRUPPE- KRETSUTVIKLING

opplever de å være minst igjen når de går over i troppen. De bytter fra et lite og voksenstyrt flokkmiljø, til en stor tropp som ofte kan oppleves som litt kaotisk fordi speiderne i større grad skal styre seg selv. Det er gjerne mindre voksenkontakt der enn i flokken. Bare det å kjenne noen av speiderne og lederne i troppen allerede, kan bety mye da.

Er det utfordringer knyttet til overgangen mellom andre enheter?

– Mange vandrere gleder seg til å bli rovere, men det kan fort skje at det «faller sammen» i starten av rovertiden. Kanskje har de ikke blitt tilstrekkelig vant til å øve seg på å organisere egen aktivitet i troppen. Vi voksne kan fort synes at ting ser rotete ut, og har lett for å gripe inn. Hos oss har vi snakket om hvor viktig det er at vi ledere viser speiderne mer tillit og tåler litt mer kaos.

Speiderne i troppen vet heller ikke alltid selv hva de har lyst til å gjøre, og de liker å få noe ferdig servert.

Har dere tips til støtte til roverne?

– En slags mentor, en voksen de kan kontakte hvis de trenger det, og som motiverer dem til å bli med på roverarrangementer utenfor gruppa, kan være ett tiltak. Vi må også ha forståelse for at ikke alle vil bli ledere. Noen synes det er gøy, for andre er det direkte ubehagelig å få lederoppgaver. «Det er ikke derfor jeg er med i speideren», kan roverne gjerne si. De vil være med venner og dra på tur.

Tone tror ikke det finnes én løsning som fungerer 100 prosent. – Gruppene er jo forskjellige. Men jeg tror det er mange som opplever dette. Derfor er det viktig at forbundet fokuserer på utfordringene knyttet til overgangene. Jeg mener at når vi løfter blikket og ser på mer enn vår egen enhet, kan vi best se hva som er problemet og finne ut hvorfor det er slik. Da blir det enklere å legge til rette for jevn kontinuitet, framfor altfor brå overganger.

Håkon Walter Bjørnsrud er troppsleder i 1. Skougum speidergruppe, som har ca. 70 medlemmer. – Vi har 24 speidere fordelt på tre patruljer. I gruppa er vi bare gutter, med unntak av én kvinnelig leder. Det fungerer veldig bra, men vi gjør også mye sammen med Asker 1, som er bare jenter, det er positivt for miljøet.

BEGRENSER INNTAKET I FLOKKEN

– Vi tar inn ca. 10 småspeidere, eller ulvunger, som vi sier hos oss, hvert år. Gjennom flokktiden blir de forberedt på speiderlivet i troppen, spesielt det å bli rustet til tur uten voksne, forklarer Håkon.

– På våren blir aspirantene tatt opp i troppen og fordelt på patruljene. Vi samarbeider med ulvungelederen om hvilke aspiranter som bør få være i samme patrulje. De er veldig spente på opptakelsen, men erfaringen er at de finner seg raskt til rette i patruljene. Peffene har selv vært gjennom det å være ny og minst, det er nyttig når de skal inkludere aspirantene.

MÅ ØVE PÅ Å DELEGERE

– Vi har troppsmøte annenhver uke og patruljemøter mellom disse. Etter troppsmøtet setter vi ledere i troppen oss sammen med peffene og assene til De vises råd. Sammen planlegger vi neste ukes patruljemøter. Det er også rom for å ta opp og diskutere utfordringer. Gjennom møtene i De vises råd får speiderne en påminnelse om ansvaret de har, samtidig som de kjenner seg litt spesielle. Det skal oppleves som litt ekstra kult å være peff og ass.

De deltar også på peffkurs. En ting de trenger å øve på, er å delegere. For det meste klarer de fint å drifte patruljen. Det kan være lettere å få de yngste til å høre på en som er bare noen år eldre enn på en voksen.

– Alle patruljene skal ha minst én patruljetur i halvåret, og vi oppfordrer også peffene og assene for alle patruljene til å dra på tur minst et par ganger i året uten de yngre.

BIRKEBEINERLAGET

I 1. Skougum bruker de ikke begrepet rover. – Men vi har en enhet vi kaller Birkebeinere for alle over troppsalder. Mange har lederfunksjoner, de yngre Birkebeinerne bruker vi til å gjennomføre aktiviteter i flokk og tropp. Vi har også egne turer i Birkebeinerlaget. Det bidrar til å holde på de eldste speiderne. ❖

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** IVER GJENDEM / SPEIDER-SPORT

Viktig påfyll

Å være speiderleder kan være kjempegøy og givende, men krever innsats og utholdenhet. Derfor bør vi sørge for **jevnlig påfyll av motivasjon.**

Lederoppgaven er bare én av mange brikker i puslespillet som utgjør en travel hverdag. Enten du har lang erfaring som speiderleder, eller er ganske fersk, er motivasjon viktig for hvordan du opplever det å være leder.

Vi mennesker er til dels svært forskjellige når det gjelder hva som motiverer oss. Lokale forskjeller mellom speidergruppene gir også ulike rammer og premisser for speiderarbeidet. Å gi én oppskrift på det å sikre motivasjonen hos hver enkelt av våre mange dyktige speiderledere, er ikke mulig, men her er noen tips.

SETT AV TID TIL LEDERFELLESSKAPET

Tid oppleves ofte som den knappeste ressursen. Vi prioriterer fort vekk det vi ikke absolutt må gjøre. Planlegging og gjennomføring av aktiviteter for speiderne kommer gjerne først.

Spør vi speiderledere om hva som motiverer dem, svarer mange at det er å se speiderne mestre noe nytt og vokse med oppgavene. Det er bra å få påfyll fra kjernen av det vi gjør i speideren, men prøv å sette av litt tid til en ledertur en gang iblant, en hyggelig kveld i fellesskap, eller et kurs som kan gi ulike former for påfyll.

Kanskje det passer å ta en prat om hva som gir dere energi? Det kan bidra til nye ideer og drømmer og nye måter å løse utfordringer på. I tillegg gir det bevissthet om hvor mye motivasjon betyr og hvordan dere kan hjelpe hverandre med å ta vare på den. Blir dere bedre kjent, får dere mer kunnskap om hverandres egenskaper og ferdigheter.

UNNGÅ UTBRENTHET

I perioder kan vi oppleve «motbakker». Med en lav terskel for å si ifra i tide, unngår dere at noen går lei eller blir utbrent. Vær tydelige på at det er lov å melde fra om at man er sliten og trenger avlastning eller kanskje en pause. Kan oppgavene fordeles bedre eller løses annerledes? Er det noe vi kan la være å gjøre? Å rotere på oppgavene i en gruppe kan gi ny motivasjon, kunnskap og bekjentskaper. Det styrker også samarbeidet mellom enhetene.

Kristine Perander er nokså fersk troppsleder i 1. Bodø speidergruppe. Hun blir motivert av å se speiderne utvikle seg:

– Det er inspirerende å følge speiderne over tid, helst over flere år, å se dem bli modne og lære å ta på seg ansvar.

Kristine har fire assistenter i troppen, flere av dem har vært troppsleder tidligere: – Det er motiverende å ha en liten gjeng med ledere som jobber i lag. Vi har en del små grupper i kretsen, og det er nok flere som er mer aleine om ansvaret for troppen.

Fire av de fem lederne er ledertrenere og holder blant annet peffkurs i kretsen. – Vi snakker mye fag når vi er sammen, planlegger møter og turer, men er ikke så gode til å prioritere påfyll for oss sjøl. Egne lederaktiviteter kunne vært prikken over i'en. Mange har fulle kalendere, men likevel ... Vi er forskjellige typer og kunne ha godt av å ha en tur eller kveld i lag, bare vi.

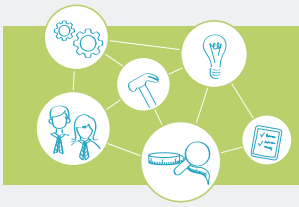

Arve Skjørestad er gruppeleder i Riska speidergruppe. Han er opptatt av å sørge for et godt ledermiljø.

Hva preger ledermiljøet hos dere?

– Som omtrent alle grupper, er vi noen ildsjeler som er omtrent uunnværlige for gruppa og som utgjør kjernen. Enkelte ledere er

Finn ut mer om gruppe- og kretsutvikling på speiding.no!

& GRUPPE-KRETSUTVIKLING

gamle speidere selv, de aller fleste er foreldre til barn i speideren. Vi har en god miks av erfarne og litt mer uerfarne, men flinke ledere. Likevel skulle vi gjerne hatt enda flere ledere som går i front og trekker lasset.

Vi er proaktive når det gjelder å rekruttere nye ledere blant foreldrene, og prøver først å få dem med i bever- og småspeider-arbeidet hvor terskelen er lavere. Dessuten prøver vi å rekruttere «vanlige» foreldre inn til grup-pestyret, for eksempel som kasserer eller dugnadsansvarlige, slik at vi ikke trenger å bruke ledere til dette.

Hva gjør dere for å bygge et godt ledermiljø?

– God organisering og god infor-masjon skaper forutsigbarhet for lederne. Vi har gruppeting én gang i måneden for alle lederne i gruppa. En helg hvert år drar vi på en ledersamling som vi har godt utbytte av. Når kretsen arrangerer kurs, sender vi lederne dit. I tillegg har vi egen jule- og sommerav-slutning for lederne. Hvis vi ledere har det kjekt sammen, er det mye annet som går av seg selv.

Hva motiverer deg som leder?

– Å se at lederne og samspillet mellom dem og mellom enhetene i gruppa «virker», at også de nye lederne utvikler seg og blir selv-stendige, og at det er god aktivitet i alle enhetene. Hvis jeg klarer å gjøre meg selv erstattelig – at ting fungerer uten at jeg må ha en finger med i spillet – da er jeg veldig fornøyd.

Jeg er opptatt av vi skal legge til rette for at andre ledere skal kunne ta over. Det er jo alltid noe utskifting av ledere. Det kan være noe så enkelt som å dokumentere en helgetur, slik at man neste år kan gjenbruke mye av materiellet og opplegget.

Hvordan involverer dere roverne i lederarbeidet?

– Vi inviterer med alle roverne som ønsker det til å bli ledere. Vi prøver å gi dem oppgaver som passer deres tid, eksempelvis prosjektba-serte oppgaver, eller at de av og til skal lede et troppsmøte.

Hva med peffkurs?

– Vi sender alltid peffene, så framt det lar seg gjøre. Det er viktig for det «faglige» og for motivasjonen deres. Og så er det veldig kjekt og motiverende å treffe speidere fra andre grupper.

Samarbeider dere med kretsen om lederutvikling og ledermiljø?

– Ja, det er vi som har laget dokumentet som er grunnlaget for Vesterlen sitt nye opplegg rundt nye ledere, for eksempel, så jeg synes vi har et godt samarbeid med kretsen. De hører på våre innspill knyttet til lederutvikling. ❖

TEKST: KRISTIN JUEL BERGFLØDT

Agenda!

FORDI VI BRYR OSS

Om et og et halvt år er det landsleir igjen! Du skal vel også dit? Her kan du bli kjent med temaet for leiren og tankene bak.

Bærekraft, samfunnsansvar og miljø er tema for neste landsleir. 3.–10. juli 2021 er speidere og speidervenner fra fjern og nær velkommen til landsleir i Indre Østfold kommune. Viktige nøkkelord for årtusenets sjette NSF-landsleir er samfunnsansvar, bærekraft og miljø.

SPEIDERE TAR ANSVAR

Gjennom å fokusere på bærekraft og samfunnsansvar, vil Agenda 2021 gjøre speidere og rovere enda mer bevisste på hvilken påvirkningskraft de har og hva de kan utrette. Vi ønsker å ta ansvar for miljøet gjennom en miljøvennlig leir med et lavt klimaavtrykk. Ved å gi speidere og rovere ansvar, er vi med på å skape reflekterte og ansvarsbevisste barn og ungdom som tar ansvar for seg selv, for andre og for miljøet. Vi vil bidra til et varig engasjement – fordi vi bryr oss!

FOTO: TROND ANDERS NORDBY

– Vi er ganske ambisiøse med konseptet knyttet til samfunnsansvar, bærekraft og miljø, og for at vi skal klare å nå de målene vi har satt oss for landsleiren, trenger vi hjelp og innspill fra hele organisasjonen, sier landsleirsjef Andy Hyde.

PÅ OPPDRAG

Landsleiren vil utfordre patruljene til å gjennomføre ulike oppdrag under leiren. **Oppdrag engasjere, Oppdrag motivere og Oppdrag oppleve.** Oppdragene vil inneholde noe fra forskjellige bærekraftsmål, noe fra speiderprogrammet og, ikke minst, nye oppgaver og opplevelser!

– Vi ønsker oss også innspill i forkant fra enkeltpersoner, grupper, kretser og korps til hvordan Agenda 2021 kan bli den beste leiren for organisasjonen, sier leirsjef Andy med et smil og legger til at han gjerne vil høre fra deg:

Har du ideer, ønsker eller drømmer for Agenda 2021?
Send en e-post til Andy@agenda2021.no.

Ønsker du å være med å lage landsleir? Eller kjenner du noen som har lyst? sjekk ut: **Agenda2021.no** for mer informasjon. ❖

Hva betyr Agenda?

Å «sette agenda» betyr å påvirke hva andre snakker om. For eksempel hva som skrives i avisene og påvirke hva beslutningstakere som for eksempel politikere eller foreldre

En agenda er sakliste eller dagsorden til møte. Å «sette agenda» brukes i utvidet betydning om å ha innflytelse i hvilke saker som tas inn i beslutningsprosesser og evne til å få sine saker inn i på sakskartet. Å «ha en agenda» brukes om en aktør har som mål å få sine saker i en debatt eller beslutningsprosess.

(KILDE: WIKIPEDIA)

LANDSLEIR

Norges speiderforbund har arrangert landsleir hvert fjerde år siden 1981. Leiren er for speidere i tropps- og roveralder, og samler tusenvis av leirdeltakere og speiderledere fra hele landet til en uke med flotte opplevelser. I tillegg deltar speidere fra mer enn 20 land, slik at leiren får et internasjonalt preg. En frivillig stab, ledet av en leirkomite, står for planlegging og gjennomføring av leiren. Forrige landsleir var i Bodø i 2017.

FOTO: DANIEL H. WIDNES

Xxx

SAMMEN REDDER VI LIV

TEKST: KIRVIL KAASA

Den livsviktige kunnskapen

Førstehjelp er noe av det viktigste vi kan trene på i speideren, særlig den som redder liv. Vi har mange gode ressurser allerede, nå er vi i ferd med å styrke dem.

Hvert år har tusenvis av mennesker her i landet behov for rask og riktig hjelp på grunn av akutt sykdom eller ulykker.

– Norge er i verdenstoppen når det gjelder akuttmedisinske tjenester utenfor sykehus, men det skal godt gjøres at en ramler om rett ved siden av en ambulanse, minner konsulent for program og lederutvikling **Erling Husby** ved forbundskontoret om. – Derfor er det alle vi andre, altså befolkningen, som sannsynligvis er nærmest og må være i stand til å gi umiddelbar og livreddende førstehjelp frem til profesjonell hjelp kommer.

Norges speiderforbund er med på Helsedirektoratets nasjonale dugnad Sammen redder vi liv, der målet er å redde liv ved hjertestans og andre akuttmedisinske tilstander utenfor sykehus.

MANGE ER UTRYGGE

Ifølge Helsedirektoratet sier seks av ti at de er utrygge på det å utføre førstehjelp i livstruende situasjoner. – Vi speidere, som jevnlig øver på førstehjelp og blir vant til å håndtere uforutsette hendelser, kan være en viktig ressurs for samfunnet, påpeker Erling Husby.

JUSTERTE OG OPPDATERTE KRAV

Førstehjelpsinnholdet i speiderprogrammet er nylig gjennomgått for å sørge for en bedre helhet og sikre god progresjon mellom alderstrinnene. – Gjennom Sammen redder vi liv er førstehjelp kommet inn i grunnskolens læreplaner. Førstehjelpskravene i speiderprogrammet er justert slik at det er likhet mellom det speiderne lærer på skolen og det vi skal øve på i speideren.

Kravene til førstehjelpsferdigheter i Jeg er beredt-merket er oppdatert for alle enheter. Kravene knyttet til egen sikkerhet og til vurdering av situasjoner er tydeligere enn de har vært til nå.

Fordypningsmerket Førstehjelp for småspeidere og for rovere har fått oppdaterte krav. Merket for bevere kom i fjor og trenger ikke å endres.

Det finnes ett fordypningsmerke Førstehjelp for patruljen og ett for troppen. Kravene oppdateres, og merket for troppen blir nå til Førstehjelp 1 og Førstehjelp 2:

- **Førstehjelp 1:** Kunnskap og ferdigheter til patruljeturer, samt livreddende førstehjelp (hjerte-lunge-redning).
- **Førstehjelp 2:** Mer om vurdering av situasjon/skader, om hjernerystelser, forgiftninger, allergiske reaksjoner med mer.

Realistiske øvelser med godt utstyr sikrer at speidere og ledere behersker livreddende førstehjelp. Kretsene har kunnet søke om topp moderne utstyrspakker for opplæring i hjerte-lunge-redning. Rundt halvparten av kretsene har søkt om og fått slike. Pakkene skal lånes ut til gruppene. Kretsene har også kunnet søke om å «adoptere» en hjertestarter til et speiderhus eller en speiderhytte der den kan komme til nytte for mange. ❖

HVOR FINNES DET HJERTESTARTERE?
For oversikt over hjertestartere, se 113.no

HEDER OG ÆRE

Vi presenterer speiderledere og andre som er blitt gjort ekstra stas på, altså dem som er blitt tildelt Norges speiderforbunds hederstegn og æreskniv.

NSFS HEDERSTEGN

› Nils Helge Rørå , tildelt av Grenland krets
› Arvid Langeland, tildelt av Strand Jørpeland speidergruppe

ÆRESKNIV

› Svein Heien, tildelt av 1. Grimstad MSK speidergruppe
› Nils Helge Rørå, tildelt av 1. Gulseth speidergruppe
› Eirik Veland Gjeldnes, tildelt av 1. Isegran sjøspeidergruppe
› Øystein Lavik Nordby, tildelt av 1. Isegran sjøspeidergruppe
› Hans Marius Ødegårdstuen, tildelt av Follo krets
› Wenche Lisbeth Eliassen Grønås, tildelt av Follo krets
› Berit Leithaug Mælum, tildelt av Glåmdal krets
› Geir Ola Christensen, tildelt av Glåmdal krets
› Gunhild Grønvold, tildelt av Glåmdal krets
› Øyvind Danielsen, tildelt av Grenland krets
› Kristian Ulvestad, tildelt av Lørenskog Syd speidergruppe
› Tone Falkenhaug, tildelt av Lillesand speidergruppe
› Stian Berntsen, tildelt av Nannestad 1. speidergruppe
› Beate Kristin Andreassen, tildelt av Salten krets
› Jon-Arne Nymo, tildelt av Salten krets
› Tom Erik Bjørnsen, tildelt av Salten krets
› Tore Støkken, tildelt av Vestby speidergruppe
› Tuva Moholdt, tildelt av Øvre Buskerud krets

NSFS HEDERSTEGN FOR IKKE-SPEIDERE

› Salomon Borøy, tildelt av 1. Søgne sjøspeidergruppe
› Odd Magne Pedersen, tildelt av 1. Søgne sjøspeidergruppe
› Synnøve Borøy, tildelt av 1. Søgne sjøspeidergruppe

GRATULERER!

SPEIDEREN FOR 50 & 25 ÅR SIDEN

TEKST: ALEXANDER VESTRUM

På spørsmål om hvilke former for spesialspeiding som er ønskelig, går de yngste medlemmene inn for flyspeiding, mens de eldre foretrekker undervanns- og sjøspeiding. Hverken vinter- eller fjellspeiding tiltrekker særlig mange. (Fra omfattende meningsmåling under landsleiren på Jørstadmoen, et ledd i moderniseringen av speiderarbeidet som NSFs ledelse drøftet.)
Nummer 4, 1969

«Datafreakerne» fikk i alle fall tilfredsstilt sine behov i løpet av jotaen. Ved hjelp av datamaskiner og telenettet sendte man meldinger rundt til speidere over hele verden. Dette kalles elektronisk post og har altså nå gjort sitt inntog i speiderbevegelsen. Skal vi tro datafolket i Bergen, har dette kommet for å bli.
Nummer 4, 1994

MEDLEMSINFORMASJON

Her er en del praktisk informasjon knyttet til ditt medlemskap i Norges speiderforbund.

SOM MEDLEM FÅR DU

› **Mange flotte opplevelser på møter, turer, leirer og andre arrangementer**
› **Unik praktisk kunnskap**
› **Mange nye venner**
› **Tilbud om å delta på en av landets beste ledertreninger**
› **Medlemsbladet SPEIDEREN tre-fire ganger i året**
› **Rabatt på leie av flotte speidereiendommer og speiderskuta Havbraatt**
› **Personskadeforsikring som gjelder på reise til og fra og under alle aktiviteter i regi av gruppe, krets, korps eller forbund, også utenfor Norge.**

MEDLEMSKONTINGENT

Å drive godt speiderarbeid, er ressurskrevende og hadde ikke vært mulig uten den enorme innsatsen fra alle våre frivillige ledere. Men vi er også avhengige av betydelig økonomisk støtte fra stat og kommune. Størrelsen på støtten avhenger av hvor mange betalende medlemmer Norges speiderforbund har. Betal kontingenten innen betalingsfristen. Da unngår du betalingspåminnelser. Sjekk at du betaler til riktig kontonummer, og bruk riktig KID-nummer.

MEDLEMSNUMMERET DITT

Alle medlemmer har et sekssifret medlemsnummer. Nummeret står på kontingentgiroen og er registrert i medlemssystemet Min speiding. Oppgi nummeret ved henvendelser om endring av medlemsinformasjon. Ønsker du å melde deg ut av speideren, si fra til din lokale leder og/eller send en e-post med navn og medlemsnummer til nsf@speiding.no.

FOR MANGE BLADER I POSTEN?

Er dere flere speidere i familien, kan det være nok å motta ett eksemplar av SPEIDEREN. Dere kan ordne dette i medlemssystemet Min speiding, eller gi beskjed til forbundskontoret.

SPEIDERENS EGEN BUTIKK

Speider-sport er Norges speiderforbunds egen butikk.
Se **speidersport.no**. Her finner du alt av speiderklær og utstyr.

SPEIDERNE ER PÅ NETT

Norges speiderforbunds nettside er speiding.no.
På siden blispeider.no finner du nyttig informasjon om hva speiding er og hvor nærmeste speidergruppe befinner seg. Følg oss gjerne også på Facebook og på Instagram (#speiding). Mange grupper har også egne nettsider, eller en Facebook-side/-gruppe. Spør en leder i speidergruppa!

NORGES SPEIDERFORBUND

St. Olavs gate 25, 0166 Oslo
Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30
E-post: nsf@speiding.no
www.speiding.no

FOTO: VGAJIC

Bli med og lag SPEIDEREN!

SØKES: SKRIVEGLADE SPEIDERE TIL MORSOMT, VARIERT OG LÆRERIKT ARBEID.

Det er lærerikt å være med på samarbeidet i en redaksjon, og du får også utvikle deg språklig. I tillegg får du stor frihet og kan være kreativ, og det gjør det jo egentlig utrolig gøy!

Eilif, redaksjonsmedlem.

Medlemsbladet vårt lages for og av speidere. Det inneholder variert stoff for alders-grupper. Redaksjonen består av frivillige fra ulike kanter av landet. De bidrar med ideer og produserer små og store saker.

I 2020 kommer SPEIDEREN ut fire ganger. Vi vil ha med flere som kan tenke seg å være med og bestemme og utforme innholdet i bladet.

Er du minst 15 år og glad i å skrive, liker å ta bilder og vil bli med i den fine redaksjons-gjengen vår, eller bare vil vite mer om dette, ta kontakt med SPEIDERENs redaktør Kirvil! kk@speiding.no

Erfaring fra skoleavis eller liknende er en fordel, men det viktigste er at du synes det er gøy med tekst. Du får god veiledning og hjelp når du trenger det. Du får også dekket reise til og fra redaksjonsmøtene.

Bli med oss, da vel!

Første redaksjonsmøte i 2020 er i begynnelsen av februar og foregår på kveldstid.